

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ, 1840.]

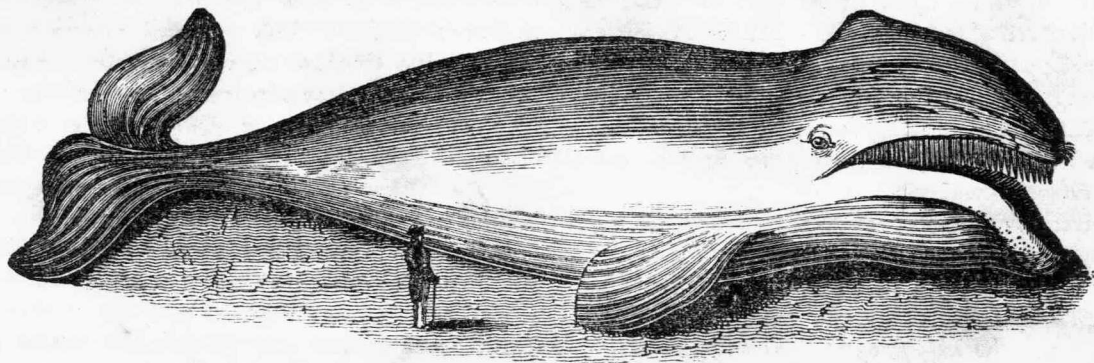
[ΑΡΙΘ. 47.]

Η ΚΗΤΕΙΑ,

Η ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΙΘΙΑΣ ΤΩΝ ΦΑΛΑΙΝΩΝ.

Η ΦΑΛΑΙΝΑ είναι τὸ μέγιστον ζῶον ἀφ' ὧσα ὁ Παντοκράτωρ ἐδημιούργησεν. Ἀπὸ τὰ τερατώδη καὶ φοβερὰ θηρία ὧσα πατοῦσι τὴν ξηρὰν, οὐδὲν πλησιάζει κατὰ τὸ μέγεθος εἰς τὸν κυρίαρχον τοῦτον τῆς θαλάσσης. Ἡ κοινὴ Γρηλλανδικὴ Φάλαινα ἔχει συνήθως 58 ἕως 60 ποδῶν μῆκος, 30 δὲ ἢ 40 περιφέρειαν. Κατὰ συνέπειαν πρέπει νὰ ζυγίξη ἐβδομήκοντα τόνους, ἤτοι

ἄσπον διακόσιοι παχύτατοι βόες. Ἡ δὲ λεγομένη Φάλαινα Φυσήτρια γίνεται ἀκόμη μεγαλύτερα, οὔσα κάποτε 100 ἢ 105 ποδῶν τὸ μῆκος. Αὕτη εἶναι τὸ κραταιότατον καὶ ὀγκωδέστατον ἀπὸ τὰ κήτη· ἀλλὰ πολὺ δραστηριωτέρα τῆς κοινῆς Φαλαίνης, εἶναι διὰ τοῦτο καὶ πλέον δυσάλωτος, ἐνταυτῷ δὲ καὶ οὐχὶ τόσον πολυτιμος.

Ἡ εἰκὼν αὕτη παριστάνει τὴν κοινὴν ἢ Γρηλλανδικὴν Φάλαιναν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφαρμόζεται καὶ ἡ ἐπομένη περιγραφή.

Ἡ Φάλαινα, ἣτις καὶ Κήτος ὀνομάζεται, κοινῶς θεωρεῖται ὡς ἰχθύς· ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι κατοικίαν ἔχει τὸ πέλαγος, οὐδόλως σχεδὸν ὁμοιάζει μὲ τὴν κλάσιν τῶν ζῶων, τὰ ὁποῖα κυρίως λέγονται ἰχθύες. Εἶναι ζωότοκος, τουτέστι γεννᾷ τὸ τέκνον τῆς, οὐχὶ περικλεισμένον εἰς ὄν, ἀλλὰ ζώντανόν καὶ καθ' ὅλα μεμορφωμένον· ἔχει δὲ συνήθως ἐν μόνον εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, τὸ ὁποῖον βυζάνει μὲ γάλα ἐκ τῶν μαστῶν αὐτῆς. Θεωρεῖται λοιπὸν ὡς ἀνήκουσα εἰς τὴν κλάσιν τῶν Μαστοφόρων, τὴν αὐτὴν εἰς ἣν καὶ ὁ ἄνθρωπος ὑπάγεται. Εἶναι προσίτι, ὡς ὁ ἄνθρωπος, θερμοαίματον ζῶον· καὶ μάλιστα τὸ αἷμά τῆς εἶναι πολὺ ἀνωτέρας θερμοκρασίας παρὰ τὸ ἀνθρώπινον. Τελευταῖον, ἔχει καὶ πνεύμονας, ὡς ἡμεῖς, καὶ δὲν δύναται νὰ ἀναπνεύσῃ εἰμὴ ἐκβάλλουσα ἐξω τοῦ ὕδατος τὴν κεφαλὴν.

Τὸ δὲρμα τῆς Φαλαίνης εἶναι μελανόχρουν, λεῖον, καὶ ἀλεπίδωτον. Ἡ μορφή αὐτῆς κατὰ τὸ μέσον εἶναι κυλινδρική, βαθμηδὸν ὀξυνομένη πρὸς τὴν οὐράν. Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ζώου ἔχει συνήθως πέντε μόνον ἢ ἐξ

ποδῶν μῆκος· ἀλλὰ πλάτος, ἤτοι ἕκτασιν ἀπὸ τὰ δεξιὰ εἰς ἀριστερά, εἰκοσιπέντε ἢ εἰκοσιεῖς ποδῶν. Ἡ δύναμις τῆς ὀστώδους ταύτης ῥιπίδος εἶναι τρομερά. Χρησιμεύει ὡς τὸ ὄργανον, δι' οὗ ὡς ἐπιτοπλεῖστον προοδεύει τὸ ζῶον ἀναμέσον τῶν ὑδάτων· προσέτι δὲ καὶ ὡς τὸ δραστικώτερον ἀμυντήριον ὄπλον του. Πρὸς τὴν κεφαλὴν ἔχει ὡσαύτως δύο πτέρυγας, ἢ νηκτικούς πόδας, ὡς ὀνομάσθησαν, προσηρημένους εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλίας· ἀλλὰ τὸ περισσώτερον χρησιμεύον αὐτὰ εἰς τὸ ἰσοσταθμίζειν τὸ σῶμα, ἢ κρατεῖν αὐτὸ σταθερὸν, ἐνῷ κινεῖται. Περὶ τὸ τρίτημόριον ὅλου τοῦ μῆκους κατέχεται ὑπὸ τῆς τερατώδους κεφαλῆς, ἣτις διχοτομεῖται ὑπὸ στόματος, τὸ ἀνοίγμα τοῦ ὁποίου ἐκτείνεται ἕως εἰς τὸν τράχηλον. Ἡ κεφαλὴ εἶναι τὸ πλέον παράδοξον καὶ ἀξιοσημείωτον τῆς φαλαίνης. Τὸ νῦν περιγραφόμενον εἶδος, μολονότι ἔχει καὶ ἄνω καὶ κάτω γνάθον ἐκ πορώδους ὀστοῦ, ὀδόντας ὅμως δὲν ἔχει, ἀλλ' ἀντ' αὐτῶν δύο κροσσούς, ὡς ἐμποροῦν νὰ ὀνομασθῶσιν, ἐξ ὧν ἕκαστος σύγκεται ἀπὸ σειρὰν ἑλασμάτων, κεκαλυμμένων μὲ τρίχας εἰς τὰ ἐσωθεν ἄκρα των, προσκολλημένων δὲ εἰς τὸ ἀνώτερον οὐλον. Ταῦτα εἶναι τὰ εἰς τὸ ἐμπόριον λεγόμενα φαλαίνο-

κόκκαλα, και από τινος γένεια της φαλαίνης. Είναι δε τα περιών ο λόγος ελάσματα πλατύτερα μὲν εἰς τὴν ἄνω ἄκραν, ὅπου ἐμβαίνουν εἰς τὸ οὐλον, μακρότερα δὲ εἰς τὸ μέσον ἐκάστης τῶν δύο σειρῶν. Τὸ μέγιστον μήκος διαφέρει ἀπὸ δέκα εἰς δεκαπέντε πόδας· τὸ δὲ πλάτος εἰς τὸ οὐλον εἶναι συνήθως ἀπὸ δέκα ἕως δώδεκα δακτύλους. Ἐκάστη σειρά ἔχει ὑπὲρ τὰ τριακόσια ελάσματα. Χρησιμεύει δὲ τὸ μέρος τοῦτο τῆς τοῦ ζώου κατασκευῆς ὡς μέσον, δι' οὗ νὰ συνάγη τὴν τροφήν αὐτοῦ. Ἐνῶ διασχίζει τὸν ὠκεανὸν μετὰς τὰς γνάθους ἠνεωγμένας, τὸ ὕδωρ ὀμοῦ εἰς τὸ ἀχανὲς στόμα του· ἀλλὰ κλείον αὐτὸ κατὰ μέρος, ἀποτελεῖ εἶδος κοκκίνου ἢ δικτιῦ, τὸ ὅποιον συγχωρεῖ μὲν τὴν ἐξοδὸν τοῦ ὕδατος, κρατεῖ δ' ἐντὸς τὰ μετὰ τοῦ ὕδατος εἰσελθόντα μαλάκια καὶ ὀφάρια.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς φαλαίνης εἶναι τεθειμένοι σχεδὸν ἀμέσως ἄνω τῶν τοῦ στόματος γωνιῶν. Οὐδόλως δ' ἀναλογουσι μὲ τὸν ὄγκον τοῦ ζώου, μόλις ὄντες μεγαλύτεροι παρά τοὺς τοῦ βοός. Πρὶν τὸ δέρμα ν' ἀφαιρηθῇ, δὲν διακρίνεται ἴχνος ὤτιου· ὅθεν καὶ ἀτελεστάτην ἀκοήν ἔχει ὁ ἰχθύς οὗτος. Εἰς τὸ ὑψηλότερον τῆς κεφαλῆς μέρος εἶναι οἱ μυκτῆρες ἢ φυσητῆρες, ἐξ ἧ ὀκτώ δακτύλων μήκος ἔχοντες. Διὰ μέσου τούτων, ὅπου τὰ ζῶον ἀναπνέη, ἐξέρχεται ὑγρὸς ἀτμός, δεκαοκτὴ ἢ εἴκοσι πόδας ἀνυψούμενος, καὶ μετὰ θορύβου μίλια μακρὰν ἐνίοτε ἀκουόμενον.

Τὸ ἀνοικτὸν στόμα τῆς φαλαίνης εἶναι ὡς μέγα σπῆλαιον, δυνάμενον νὰ χωρήσῃ ἀκάτιον πλῆρες ἀνθρώπων. Ἐχει δὲ ἐξ ἧ ὀκτὼ ποδῶν πλάτος, δέκα ἢ δώδεκα ποδῶν ὕψος ἐμπροσθεν, καὶ δεκαπέντε ἢ δεκαεξὶ ποδῶν μήκος. Ὁ λάρυγξ ὅμως εἶναι στενωτάτος.

Τοιοῦτον εἶναι λοιπὸν τὸ τερατῶδες ζῶον, τοῦ ὁποῦ τὴν καταστροφὴν ὁ ἀνθρώπος ἀτρομήτως ἐπιχειρεῖ μὲν τὸ ἄνισον τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ μεγέθους. Ἡ κητεία θαυμασιώτατα δεικνύει πόσον ὀλίγον ἰσχύει ἀπέναντι τῶν ἐφευρέσεων τῆς τέχνης ἢ ἀπλῆ κτηνώδης βία. Ἄλλ' εἰς τὸ ὀφάρημα τοῦτο μικρὸν μόνον μέρος τῶν δεινῶν ἐπιφέρει ὁ ὄγκος καὶ ἡ δραστηριότης τοῦ ἰχθύος. Ἡ πανέρημος καὶ δυσκραεστάτη χώρα, ὅπου ἐνεργεῖται ἡ ἐπιχείρησις αὕτη, ὑπερμεγαλύνει τὰς κακοπαθείας καὶ τοὺς κινδύνους. Εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦτο τοῦ αἰθίου χειμῶνος, τὴν ξηρὰν, τὴν θάλασσαν, καὶ τὸν ἀέρα εὐρίσκει ὁ ἀνθρώπος ἐπίσης μόσχενα. Τὰ πάντα κατ' αὐτοῦ μάχονται. Ψύχος δριμύτατον νερκόνει τὴν σάρκα καὶ τοὺς ἄρμούς του, ὀμίχλαι δὲ πολλάκις σκοτιζοῦσι τὸν οὐρανόν. Ὁ ὠκεανὸς, τὸν ὅποιον περιπλέει, ἐκτὸς τῶν συνήθων κινδύνων, βρούει ἀπὸ νέους καὶ παραδόξους φόβους. Ὁ ἀπ' αἰώνων ἐπισωρευόμενος πάγος, ποτὲ μὲν, στρώματα εὐμεγέθη συνιστᾶν, ἐξαπλοῦται ἀκίνητος ἐνώπιόν του, ὡς σιδηροῦν τεῖχος ἐμποδίζων πάντα περαιτέρω πλοῦν. Ποτὲ δὲ ὀρηκτικὸς ἐπάνω του καταφερόμενος, κτυπῶν ἀνοίγει τὰς δυνατὰς τοῦ καραβίου πλευράς, καὶ κατασυντρίβει αὐτὸ ὡς νὰ ἦτον αὐγὸν ἐξώφλιον. Ἀλλοτε παρίσταται πρὸ ὀφ-

θαλμῶν του ἐν εἶδει ὄρους ὑψηλοῦ, τὸ ὅποιον ἢ ἐλαχίστη μεταβολὴ εἰς τὰ σχετικὰ βάρη τῆς ἄνω μερίδος καὶ τῆς ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἐμπορεῖ νὰ ῥίψῃ αἰφνιδίως κατὰ τῆς κεφαλῆς του, καὶ νὰ καταποντίσῃ πλήρωμα καὶ πλοῖον ἐξίσου εἰς τὴν ἄβυσσον. Ἄλλοτε συνερχόμενοι δύο τοιοῦτοι ἐκ πάγου ἴσοι θραύουσιν εἰς τὴν μέσην τὸ πλοῖον, τὸ πᾶν ἀφανίζοντες. Περὶ δὲ τῆς ἀμυδρῶς διακρινομένης ξηραῖς, τῆς συνορευούσης μὲ τὰ φοβερά ταῦτα ὕδατα, χιονοσκεπῆς, ἀδενδρῶς, ἀγρία, καὶ πανέρημος, ἐμπνέει φρίκην μόνον εἰς τὸν θεατῆν.

Ἦπῆρξαν δὲ κατὰ διαφορὰς ἐποχὰς διάφορα τὰ μέρη, ὅπου ἐνηργεῖτο ἡ τῆς φαλαίνης ἀλιεῖα· εἰς τὸν Βισκαϊκὸν Κόλπον φαίνεται ὅτι πρῶτον ἐπεχείρησαν οἱ ἀνθρώποι τὸ ἔργον τοῦτο ὡς ἐμπορικὴν κερδοσκοπίαν· ἐκεῖθεν ὅμως πρὸ πολλοῦ ἔλειψαν οἱ ἰχθύες οὗτοι. Ἀκόμη καὶ περὶ τὸ 1820 τὸ πλεῖστον μέρος τῶν φαλινοκαρβίων διευθύνοντο εἰς τὸν Ἀρκτικὸν Ὀκεανόν, τὸν πρὸς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Γρηλλανδίας· ἀλλὰ τὴν σήμερον καὶ τὸ πέλαγος αὐτὸ διόλου σχεδὸν παρητήθη, ὀλιγωτάτους πλέον ἔχον ἰχθύας. Ὅθεν διὰ σχεδὸν τὰ ἐκ τῆς Εὐρώπης πλοῖα προχωροῦσι κατευθεῖαν διὰ τοῦ Δαυϊσεῖου Πορθμοῦ εἰς τὸν μέγαν Βαφρίνιον Κόλπον, τὸν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς Γρηλλανδίας. Εἰς τὰ ὑψηλὰ ταῦτα πλάτη ὑπάρχουν ἐτι παμπληθεῖς αἱ φάλαινα· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν περιπλεόντων πάγων, ὁ κίνδυνος ἐνταῦθα εἶναι περισσότερος παρ' εἰς τὰ πλὸν ἀρχαῖα τοῦ ζώου καταγωγία.

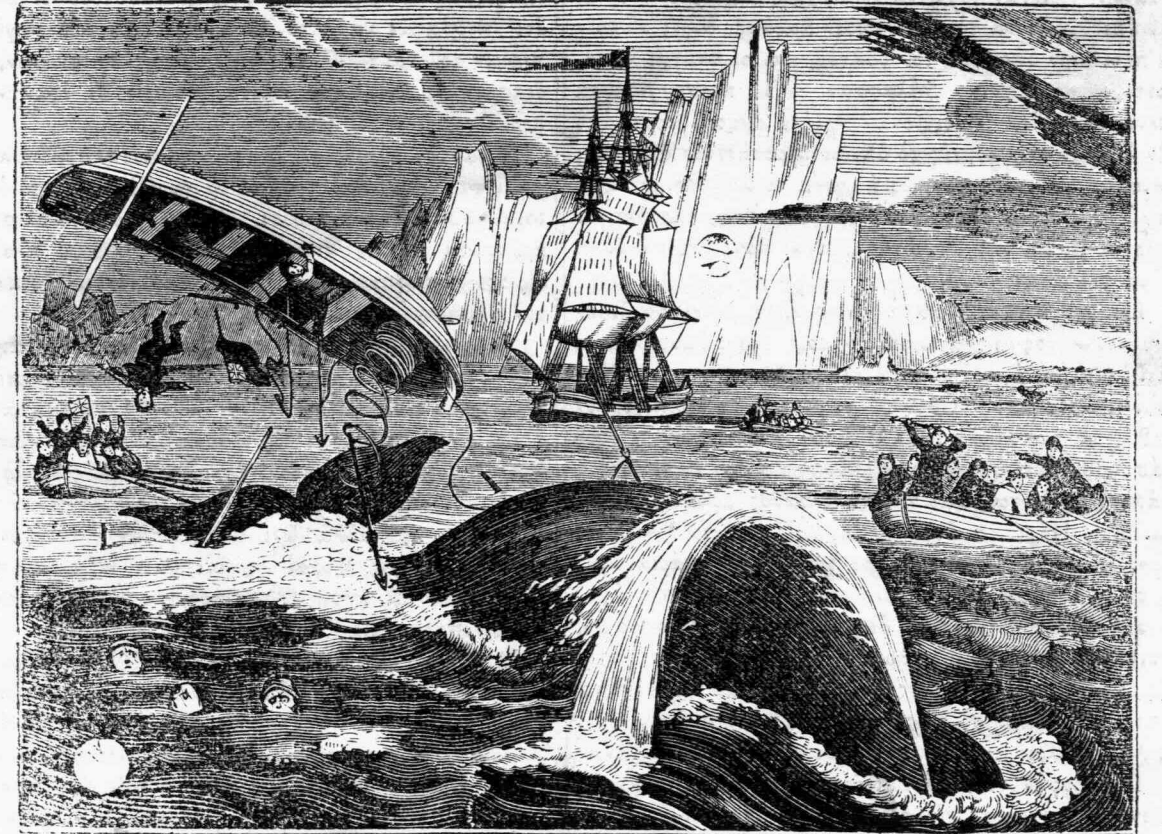
Πρὸ ἑκατονταετηρίδων ἡ φάλαινα ἐδιώκετο ὡς ἐπιτοπλεῖστον διὰ τὴν σάρκα τῆς, τὴν ὁποίαν καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη τρώγουσι βάρβαροί τινες λαοί. Μετέπειτα ἐτιμάτο περισσότερον διὰ τὰ προειρημένα ελάσματα, ἧτοι εὐλύγιστα κόκκαλα, τῶν ὁποῦν κάμνουσι τσαύτην κατάχρησιν αἱ κυρίαί, τὰ στήθη αὐτῶν ἀλογίστως σφίγγουσαι. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ζητεῖται ἡ φάλαινα διὰ τὴν πιμελήν, ἢ τὸ πάχος, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐξάγεται μεγίστη ποσότης ἐλαίου. Ἡ οἰσία αὕτη κεῖται ἀμέσως ὑπὸ τὸ δέρμα, ὀλόκληρον τὸ σῶμα περιτυλιττουσα, περὶ γὰρ καὶ οὐράν.

Τὸ Φαλινοκάραβον, ἐκτὸς πλοιάρχου καὶ χειροῦργου, φέρει γενικῶς τεσσαράκοντα ἢ πεντήκοντα ἀνδρας, ἐξ ὧν οἱ μὲν ἔργον ἔχουν νὰ ῥίπτωσι τὸ καμάκιον, οἱ δὲ νὰ διευθύνωσι τὰ πλοιάρια, ἄλλοι δὲ εἶναι ξυλοῦργοι, καὶ ἄλλοι καδοποιοί.

Κοινῶς κάθε πλοῖον ἐφοδιάζεται ἀπὸ ἐξ ἢ ἐπτὰ λέμβους, αἵτινες, ὡς τὰ κυριώτερα μέσα δι' ὧν ἡ ἀλιεῖα ἐνεργεῖται, κρέμανται περὶ αὐτοῦ εἰς τρόπον, ὥστε δύνανται μὲ τὴν μεγίστην ταχύτητα νὰ καταβιβασθῶσιν. Ἀφοῦ θανατωθῇ καὶ κατακοπῇ ἡ φάλαινα, τὰ ὅσα καὶ τὸ πάχος στοιβάσσονται εἰς τὸ πλοῖον· ἀλλ' ἡ κατ' αὐτῆς ἐφοδος καὶ διὰ τὰ περι τὴν ἀλωσιν καὶ φθορὰν τοῦ ζώου γίνονται εἰς τὰς λέμβους. Τὰ κυριώτερα δ' ἐργαλεῖα, μὲ τὰ ὅποια ἐκάστη λέμβος προμηθεύεται, εἶναι δύο καμάκια, καὶ ἐξ ἧ ὀκτὼ λόγχα. Τὸ καμάκιον εἶναι σιδηροῦν, ἔχει δὲ ὡς τριῶν ποδῶν μήκος.

Εἰς αὐτὸ δένεται σχοινίον, τοῦ ὁποῦ ἢ μὲν περιφέρεια εἶναι δύο δακτύλων καὶ ἐνὸς τεταρτημορίου, τὸ δὲ μήκος 120 ὀργυῶν. Ἐκάστη λέμβος ἔχει ἐξ τοιαῦτα σχοινία, κάμνοντα διὰ ὀμοῦ 720 ὀργυῖας, ἧτοι 4320 πόδας. Χρησιμεύει δὲ τὸ καμάκιον, τὸ ὅποιον κοινῶς μὲν ῥίπτεται ἀπὸ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ καὶ ποτε ἀπὸ εἶδος κανο-

νίου, εἰς τὸ νὰ κτυπᾶ καὶ ν' ἀγκιστρῶν τὸν ἰχθύν. Διὰ τῆς λόγχης τελειώνεται ἡ φθορὰ του. Αὕτη εἶναι κοντάριον ἐξ ποδῶν, ἀπὸ ξύλου ἐλάτης, μὲ χαλυβδίνην αἰχμήν, ἧτις γίνεται λεπτοτάτη καὶ ὀξύτατη. Ἡ λόγχη δὲν ῥίπτεται ἀπὸ τὴν χεῖρα ὡς τὸ καμάκιον, ἀλλὰ κρατεῖται ἐνῶ ἐμπήγεται εἰς τὸ σῶμα τοῦ ζώου.

Οἱ Κίνδυνοι τῆς Ἀλιείας τῶν Φαλαινῶν.

Τὰ δὲ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀλώσεως, καίτοι ἀλλαχθὲ τῆς Ἀποθήκης πλατύτερον καταχωρηθέντα, καταχωροῦμεν καὶ πάλιν πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ προκειμένου ἄρθρου, καὶ πρὸς διασάφησιν τῆς ζωηρῆς ταύτης Εἰκονογραφίας.

Ὅταν τὸ κῆτος εὐρίσκεται εἰς τὸ ὕδατος τὴν ἐπιφάνειαν, ἀναίσθητον τῆς πλησιάσεως τῶν ἰχθύων του, ὁ τολμηρὸς ἀλιεὺς κωπηλατεῖ κατευθεῖαν πρὸς αὐτὸ, καὶ, μίαν ἢ δύο στιγμὰς πρὶν ἢ λέμβος ἐγγίξῃ εἰς τὸν ἰχθύν, χώνει τὸ καμάκιον εἰς τὰ νῶτά του. Τὸ πληγωμένον κῆτος, εἰς ἐκπληξιν καὶ ἀγωνίαν, βάλλει ὄλας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις διὰ ν' ἀποφύγῃ. Τότε εἶναι ἡ ὥρα τοῦ κινδύνου. Τὸ πλοιάριον ὑποβάλλεται εἰς τοὺς πλέον ἀφοδρῶς κτύπους ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἢ τὰς πτέρυγας τοῦ ἰχθύος, ἀλλ' ἐξαίρετως ἀπὸ τὴν βαρυτάτην αὐτοῦ οὐράν, ἧτις περισεύεται κάποτε εἰς τὸν ἀέρα μὲ ὀρμὴν τόσον τρομεράν, ὥστε καὶ πλοιάριον καὶ ἀνθρώποι ὑπόκεινται εἰς κοινὸν ὄλεθρον.

Ἀμέσως, ἀφοῦ γένῃ ἄφαντος ὁ ἰχθύς, ὑψόνεται εἰς

τὸ πλοιάριον σημαία ἐπὶ ῥάβδου, βλέποντες τὴν ὁποίαν οἱ ἐπὶ τοῦ καραβίου φύλακες εἰδοποιοῦν εὐθὺς τοὺς λοιποὺς τῶν ναυτῶν, διὰ κτύπου ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, καὶ ὁμοχρόνως καὶ συνεχοῦς κραυγῆς. Οἱ κοιμώμενοι ἐξυπνοῦν πάραυτα, πηδοῦν ἀπὸ τὰς κλίνας των, τρέχουν εἰς τὸ κατάστρωμα μὲ τὰ φορέματά των εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἐμβαίνουν σωρηδὸν εἰς τὸ πλοιάριον ἡμίγυμνοι, ἐνῶ τὸ ψύχος εἶναι αυστηρότατον.

Τὸ κῆτος, γενικῶς, προσπαθεῖ νὰ φύγῃ, βυθίζόμενον ὑπὸ τὸ ὕδωρ. Τόσον δὲ ταχέως κινεῖται κάποτε, ὥστε σύρει ὄλα τὰ σχοινία ἐξω τοῦ πλοιαρίου εἰς διάστημα ὀκτῶ ἢ δέκα λεπτῶν. Ἐὰν δὲ τοῦτο συμβῇ πρὶν φθάσῃ βοήθεια, χάνονται ὀλότελα καὶ τὰ σχοινία καὶ ὁ ἰχθύς. Ὅθεν, διὰ νὰ βραδύνεται, ὅσον τὸ δυνατόν, ἡ φυγὴ τοῦ κήτους, περιτυλίσσει ὁ ἀλιεὺς, ὅστις τὸ ἐκτύπησε, δις ἢ τρίς τὸ σχοινίον περὶ εἶδος τι πασσάλου, προσηλωμένου ἐπίτηδες δέκα ἢ δώδεκα δακτύλους ἀπὸ τὴν πρύμνην. Τοῦ σχοινίου ἢ τριβῆ, ἐκῶ περιστρέφεται εἰς τὸν πάσσαλον τοῦτον, εἶναι τσαύτη,

ὥστε συνεχῶς περικυκλόνεται ὁ ἄλιεύς ἀπὸ καπνῶν καὶ, ἂν τὸ ξύλον δὲν ἐβρέχετο ἀδιακόπως, πιθανὸν ὅτι ἤθελεν ἀνάφειν τὸ πλοιάριον. Πᾶς ὁ ἐπὶ τοῦ πλοιαρίου ἀνάγκη νὰ ἔχη τὴν μεγίστην προσοχήν, ἐνῶ σῦρονται ἔξω τὰ σχοινία· καθότι ἐπακολουθήματα τὰ πλέον σπουδαῖα προήλθον ἐνίοτε ἀπὸ ἀμέλειαν τὴν πλέον οὐτιδανήν. Ὅταν τύχη νὰ ἐμπλεχθῇ τὸ σχοινίον, καὶ δὲν ἐπιτύχῃ νὰ τὸ διαλύσῃ ἀμέσως, σῦρει κάποτε τὸ πλοιάριον ὑποκάτω τοῦ ὕδατος, καὶ οἱ ναῦται καταποντίζονται εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ προσεγγίζουσα στενοχωρία διὰ σχοινίου ἔλλειψιν ἐμφανίζεται ἀπὸ τὴν ὑψωσιν κωπίου, εἰς τὸ ὅποιον προστίθεται δεύτερον, τρίτον, ἢ καὶ τέταρτον, ὡς ἡ χρεῖα τὸ καλέσῃ. Ἡ δὲ ταχύτης, μὲ τὴν ὁποίαν τὸ κῆτος συνήθως καταβαίνει πρὸς τὰ βράθῃ τῆς θαλάσσης, εἶναι πρὸς ὀκτώ ἢ δέκα μίλια τὴν ὥραν.

Τριάκοντα λεπτά, κατὰ μέσον ὄρον, μένει τὸ πληγωμένον κῆτος ὑποκάτω τοῦ ὕδατος· ἐκτὸς ὁπόταν ἦναι τὰ ὕδατα ῥηχὰ, καὶ τότε τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ εἶναι πολὺ μακρότερον. Ὅσον δὲ ταχύτερα κινεῖται, τόσον βαρύτερα καταβαίνει καὶ ὅσον μακρότερον χρόνου διάστημα μένει ὑποκάτω τοῦ ὕδατος, τόσον περισσοτέρα ἢ ἀποκάμωσίς του, καὶ ἡ ἐπακόλουθος εὐκολία τοῦ ν' ἀλώθῃ. Πάραυτα ἔταν μεταφρανῆ, σπεύδουσαν πρὸς τὸ μέρος ὅπου εὐρίσκεται τὰ πρὸς βοήθειαν πλοιάρια, καὶ, ὡς τὸ φθάσῃ, ἐμπήγει ἕκαστος ἄλιεύς εἰς τὴν ῥάχιν αὐτοῦ τὸ καμάκιον του, ὅλα ὁμοῦ τρία, τέσσαρα, ἢ πλείοτερα, κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ κήτους καὶ τὴν φύσιν τῆς τοποθεσίας. Συχνότερα ὅμως καταβαίνει δι' ὀλίγα λεπτά, ἀφοῦ λάβῃ τὸ δεύτερον καμάκιον, καὶ ἀναγκάζει τὰ λοιπὰ πλοιάρια νὰ περιμένωσι τὴν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐπιστροφὴν του. Κτυπεῖται ὑστερον μὲ λόγχας, αἵτινες ἐμπήγονται εἰς τὸ σῶμά του, καὶ, εἰ δυνατόν, εἰς τὰ ζωτικά του μέρη. Λειποθυμημένον, τέλος, ἀπὸ πληγὰς πολυαρίθμων καὶ ἀπὸ τὴν ἀφθονον τοῦ αἵματος ῥοήν, φανερόναι τὴν προσέγγισιν τῆς διαλύσεως του, ἀπορρίπτον ἐκ τῶν μυκτῆρων αὐτοῦ μίγμα αἵματος ὁμοῦ μὲ τὸν ἀέρα καὶ τὴν μύξαν, τὰ ὅποια συνήθως ἐκπνέει, καὶ, τελευταῖον, ἀναπέμπον αἷμα καθαρὸν μόνον. Ἡ θάλασσα, εἰς μέγα διάστημα ὀλόγυρα, βάπτεται μὲ τὸ αἷμά του, καὶ ὁ πάγος, τὰ πλοιάρια, καὶ οἱ ἄνθρωποι καθυγραίνονται πολλάκις ἀπὸ τὸ αὐτό. Σημεῖον δὲ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ πλαταῖα σειρὰ ελαίου, ῥέοντος ἐκ τῶν πληγῶν του.

Πρὸ τῆς τελευταίας τοῦ ἀλώσεως σπαράσσεται σφοδρῶς, ὑψώνει καὶ περισεῖ τὴν οὐρὰν αὐτοῦ εἰς τὸν ἀέρα, προξενούν κρότον, ὅστις ἀκούεται μίλια μακρὰν. Ὅταν δὲ ἀποθνήσκῃ, γυρίζει ἐπάνω εἰς τὴν ῥάχιν ἢ τὴν πλευρὰν του, — συμβᾶν εἰς τοὺς ἀλώτας χαροποιέστατον, τὸ ὅποιον ἀναγγέλλου διὰ τῆς καταβάσεως τῶν σημαῖων των, συνωδευμένης μὲ τρεῖς ζωηρὰς κραυγὰς.

Ἡ παρατηρούμενη εἰς τὸ πληγώμενον κῆτος μεγάλη ἀδυναμία ἔταν πρῶτον μεταφρανῆ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν,

ἀφοῦ κατέβη κατὰ κάθετον 700 ἢ 800 ὄργυιαι, ἦτοι περὶ τοὺς 2000 πήχεις, προέρχεται ἀπὸ τὴν σχεδὸν ἀπίστευτον κατάθλιψιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναγκαίως ὑπεβλήθη. Αὕτη ἐξισοῦται μὲ 211,000 τόνους. Εἶναι δὲ οὗτος βαθμὸς θλίψεως, τὸν ὁποῖον δὲν ἐμπορεῖ νὰ συλλάβῃ ὁ ἡμέτερος νοῦς πλὴν ἀτελέστατα. Θέλομεν ἴσως τὸν καταλάβειν καλῆτερα, ὅταν εἰδοποιηθῶμεν, ὅτι ὑπερβαίνει κατὰ τὸ βάρος ἐξήκοντα τῶν μεγίστων πλοίων τοῦ ναυτικοῦ τῆς Ἀγγλίας, ὠπλισμένων, ἐφωδιασμένων, καὶ κατὰ πάντα ἐτοιμῶν δι' ἐξαμηνιαῖον περίπλουν.

Ἐκαστον πλοιάριον, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐπληρώθη κῆτος, φέρει σημαῖαν· καὶ προσέτι τὸ καράβιον, εἰς τὸ ὅποιον τοιαῦτα πλοιάρια ἀνήκουσι. Χρησιμεῖουν δὲ τὰ σύστημα ταῦτα νὰ φανερώσῃν εἰς τὰ περικύκλω πλοῖα τὸ εἰς τὸν ἐμπεριπλεγμένον ἰχθυὸν ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ σηματοφόρου πλοίου.

Διαφέρει μεγάλως τοῦ καιροῦ τὸ διάστημα, κατὰ τὸ ὅποιον πιάνονται τὰ κῆτη. Βεβαίωτατον εἶναι, ὅτι ἀλώθησαν τινὰ εἰς δεκαπέντε λεπτῶν διάστημα· ἐνῶ ἄλλα μόλις ὑπέκλιναν εἰς τεσσαράκοντα ἢ πενήτηκοντα ὥρας. Κατὰ μέσον ὄρον, ἀρκοῦν πιθανῶς δύο ἢ τρεῖς ὥραι. — Τινὰ κῆτη συμβαίνει νὰ φονευθῶσιν ἀπὸ ἕν καμάκιον, ἐνῶ ἄλλα ὄχι μεγαλήτερα ἀπέφυγον ἀπὸ τέσσαρα, πέντε, ἢ καὶ πλείοτερα. Κάμμιναν φορὰν ἀλίσκονται τὰ κῆτη ἐξ ἀπροόπτου, ἐμπλεκόμενα καὶ περιτυλισσόμενα ἀφ' ἑαυτῶν εἰς τὰ σχοινία.

Ἀφοῦ τὸ κῆτος θανατωθῇ, τὸ δένουον πρῶτον εἰς πλοιάριον, τὸ διαλύουν ἔπειτα ἀπὸ τὰ σχοινία, καὶ τὸ κωπηλατοῦν ὅλοι ὁμοῦ οἱ ναῦται πρὸς τὸ καράβιον. Ἐκεῖ ἀφαιροῦν τὸ πάχος, καὶ, ἀνασύροντες αὐτὸ εἰς τὸ κατάστρωμα, ἢ τὸ βράζον ἀμέσως πρὸς ἐξαγωγήν τοῦ ελαίου, ἢ τὸ στοιβάζουν διὰ μετακομιδὴν εἰς τὴν πατρίδα των.

Ἡ ΑΜΠΕΛΟΣ ΚΑΙ Ἡ ΔΡΥΣ. — Ἄμπελος τις, παρὰ δρῦν φουμένη, εἶχεν ἤδη τοσοῦτον ὑψοθῆν, ὥστε νὰ χρειάζεται ὑποστήριγμα. Ἄρῦ, εἶπεν ἡ ἄμπελος, κλίνε τὸν κορμόν σου, ὥστε νὰ μὲ υποστηρίξῃς. Ναι, ἀπεκρίθη τὸ μεγαλοπρεπὲς δένδρον, χρεωστῶ νὰ σὲ υποστηρίξω· ἀλλ' εἶμαι πολλὸ ὄγκωδες καὶ πολλὸ στερεὸν, καὶ δὲν δύναμαι νὰ κλίνω. Περὶβαλε εἰς ἐμὲ τοὺς βραχίονάς σου, ἀγαπητῆ ἄμπελε, καὶ μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι θέλω σὲ υποστηρίξαι καὶ σὲ περιβάλλειν. Ἐνῶ δ' οὕτω σὲ βαστάζω, θέλεις καλλωπίζεσθαι τὸν κορμόν μου μὲ τὰ ὠραῖά σου πράσινα φύλλα καὶ τοὺς κοκκινωγρούς σου βότρους;

Ἄλλ' ἐπιθυμῶ, ἀπεκρίθη ἡ ἄμπελος, ν' αὐξάνω χωρὶς νὰ κρέμωμαι ἀπὸ σέ· διατί δὲν ἐμπορεῖς ἐσὺ νὰ τυλιγθῆς περὶ ἐμὲ, καὶ νὰ μ' ἀφήσῃς νὰ μεγαλύνω κατ' εὐθείαν καὶ ἀνεξαρτήτως; Ἡ φύσις τοῦτο ποτὲ δὲν ἐσκόπευεν, εἶπεν ἡ δρῦς. Μόνη τῶν ἀδυνάτων εἶναι νὰ ὑψωθῇ· καὶ ἂν τὸ δοκιμάσῃς, οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ βροχὴ, καὶ μάλιστα τὸ ἰδίόν σου βάρος, θέλουσιν σὲ κατεδαφίσειν. Οὔτε ἀρμόζει νὰ ἐκτείνῃς τοὺς βραχίονάς σου πῆδε κάκεισε μεταξὺ τῶν δένδρων. Τὰ δένδρα θέλουσιν ἀρχίσειν νὰ λέγωσι, Δὲν εἶσαι ἄμπελος μου — ξένη εἶσαι — μακρὰν, μακρὰν, δὲν εἶς περιβάλλω. Ἐπειτα, θέλεις καὶ τόσον περιπλεγθῆν εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους, ὥστε νὰ μὴν ἐμπορῆς νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς ἐμὲ· καὶ οὐδεὶς θέλει σὲ θαυμάζειν, οὔτε σὲ ἐλεεῖν.

Ἄ, μὴ γένοιτο, εἶπεν ἡ ἄμπελος, νὰ ὑποπέσω εἰς τοιαύτην κακοτυχίαν· καὶ πάραυτα περιετυλίχθη εἰς τὴν δρῦν, ὥστε ἀμφότεροι ἠύξανον καὶ ἤκμαζον εὐδαιμονίως.

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟΝ ΤΗΣ ΑΛΚΗΣΤΙΔΟΣ.

Τὸ ναυάγιον τῆς Γαλλικῆς φρεγάτας Μεδούσης καὶ τὰ φρικώδη αὐτοῦ ἐπακολουθήματα ἤδη περιεγράφημεν* κατὰ τὸν αὐτὸν σχεδὸν χρόνον ἐναυάγησε καὶ ἡ Ἀγγλικὴ ναῦς Ἀλκηστις, τὰ περὶ τῆς ὁποίας εὐχαρίστως θέλομεν τώρα ἐξιστορήσειν, καθὸ παρέχοντα κάλλιστον καὶ διδακτικώτατον παράδειγμα τῶν ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων, ὅσα προέρχονται ἀπὸ καλῶς διοργανισμένον πειθαρχικὸν σύστημα.

Πρῶτον τὸ 1816, κατὰ συνέπειαν τῶν δυσκολιῶν ὅσας τὸ ἐν Κίνα Βρετανικὸν ἐμπόριον ἀπῆντα ἐκ μέρους τῆς ἐξουσίας, ἀπέφασκε τὸ Ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον ν' ἀποστείλῃ πρεσβείαν ἑκτακτον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πεκίνου. Τὴν 9ην Φεβρουαρίου, ὁ Λόρδος Amherst, μετὰ πολυαρίθμου Θεραπείας, ἐπέβη εἰς τὴν Ἀλκηστιν, φρεγάταν τεσσαράκοντα ἐξ κανονίαν, διοικουμένην ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου Μάξουελλ, ἥτις σύμπλουν εἶχε τὸ βρίκιον Λύραν, καὶ ἐν ἀπὸ τὰ εἰς τὴν Ἰνδιάν ταξιδεύοντα μεγάλη ἐμπορικὰ, φέρον πολλά δῶρα πολῦτιμα διὰ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Κίνας καὶ τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ.

Τίποτε λόγου ἄξιον δὲν συνέβη ἐπὶ τοῦ ἐκεῖσε πλοῦ· τὴν 9ην Αὐγούστου, ὁ πρέσβυς καὶ ἡ Θεραπεία του ἀπέβησαν μετὰ πομπῆς εἰς τὴν εἰσοδον τοῦ Λευκοῦ Ποταμοῦ, κατὰ τὸ βορειανατολικὸν παράλιον τῆς Κίνας· τὰ δὲ πλοῖα προσχώρησαν εἰς ἐξέτασιν τῶν αἰγιαλῶν τῆς Κινικῆς Ταρταρίας, Κορέας, καὶ τινων νήσων· ἔπειτα δὲ διεύθυναν τὸν δρόμον αὐτῶν εἰς τὴν Καντῶνα, ὅθεν, ἀφοῦ ἄλιν ἐπέβη ὁ Λόρδος Amherst καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ†, ἐξέπλευσαν διὰ τὴν Μανίλλαν, τὴν μητρόπολιν τῶν Φιλιππινῶν Νήσων, Ἰανουαρίου 29ην.

Τὴν 9ην Φεβρουαρίου, σωστὰ δώδεκα μῆνας μετὰ τὸν ἐξ Ἀγγλίας ἀπόπλουν, ἤρχισεν ἡ Ἀλκηστις τὸ ἐπ' οἴκου ταξείδιον· ἐνταῦθα χωρισθεῖσα ἐκ τῆς Λύρας, ἦτις ἐπέμψθη μ' ἐπιστολὰς εἰς τὴν Ἰνδιάν.

Τὰ χαράγματα τῆς 18ης, ἀφοῦ προσεκτικῶς διέφυγον τοὺς βράχους καὶ τὰ ῥηχὰ, τὰ πλεονάζοντα εἰς τὸ πρὸς δυσμάς τῶν Φιλιππινῶν νήσων Κινικὸν πέλαγος, ἐμβῆκαν οἱ ταξιδιωταὶ μᾶς εἰς τὸν διάπλουν τοῦ πορθμοῦ Γάσπαρ. Ἐξηκολούθουν δὲ τὸν εἰς τοὺς χάρτας σημειωμένον δρόμον, καὶ μετεχειρίζοντο πᾶσαν προφύλαξιν, τὴν ὁποίαν ἡ φρόνησις καὶ ἡ ναυτικὴ ἐμ-

* Ἴδε Σελ. 117 τοῦ Τόμου τούτου.

† Τὴν πρεσβείαν ταύτην δὲν ὑπεδέχθη ἡ Κινικὴ αὐλὴ, τοῦ Λόρδου μὴ θελήσαντος νὰ ὑποκλῖνῃ εἰς τὴν προσφορὰν ταπεινωτικῶν τινων τιμῶν, αἱ ὁποῖαι τὸν ἐφάνοντο ὅτι ἤθελον ἐξ ὀλοκλήρου ματαιώσῃν τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς. Τὸ τέλος ὅμως τῆς πρεσβείας ἄριστα καταρθώθη, καὶ τοι ἐμμέσως, διὰ τῆς διαγωγῆς καὶ δρθῆς κρίσεως τοῦ πλοίαρχου Μάξουελλ, ὅστις, ἀπέναντι τοῦ φοβερισμοῦ καὶ τῆς ἀντιστάσεως τῶν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῆς Καντῶνας μακρῶν κανονοστασιῶν, καὶ τοῦ μεγάλου στόλου τῶν πρὸς ἡμῶν ἐκεῖ προσορμισθέντων πολεμικῶν πλοίων, ἐπλευσεν ἐπὶ τῆς Ἀλκηστιδος εἰς τὴν Καντῶνα, ἀφοῦ ταχέως κατεσῆγασε τὸ πῦρ ὄλων τῶν Σινῶν πολεμιστῶν, θαλασσίων τε καὶ χερσαίων.

πειρία τοὺς ὑπηγόρευον· ἀλλὰ περὶ τὰς ἐπτά ἡμισυ τὸ πρῶτ', ἐκτύπησεν ἡ ναῦς μετὰ πλείστης ὀρμῆς εἰς ἄθροισμὰ τι βεβουθισμένων βράχων, ὅτινες ἀνυψοῦντο σχεδὸν κατὰ κάθετον εἰς δεκαεπτὰ ὄργυιων ὕδωρ. Ὡς ἐκ θεϊκῆς προνοίας, τὸ πλοῖον ἔμεινε στερεὸν ἐπὶ τῶν βράχων· καθότι, ἂν ἡ βία τῆς συγκρούσεως εἶχεν ἀπωθήσειν αὐτὸ ἐκ τῆς πρώτης τοποθεσίας του, σχεδὸν πάραυτα ἔπρεπεν ἐξ ἀνάγκης νὰ καταποντισθῇ μετὰ τῶν πλειοτέρων ἀνθρώπων. Τὸ συμβεβηκὸς ὅμως ἦτον ὑπερβολῆ φοβερὸν· ἀλλὰ μᾶς λέγει ἕνας τῶν ἀξιωματικῶν, ὅτι, μ' ὄλον τὸν κίνδυνον τῆς θέσεώς των, ἡ ἐλαχίστη σύγχυσις ἢ ἀταξία δὲν ἐφάνη μεταξὺ τοῦ πληρώματος, πάσης ἀναγκαίας διαταγῆς διδομένης τόσον ἀταράχως, καὶ ὑπακουομένης τόσον σταθερῶς, ὡς νὰ μὴν εἶχε συμβῆν τίποτε ἀσύνηδες.

Τὸ πλοῖον ἀπείχε περὶ τὰ τρία ἡμισυ μίλια ἐκ τῆς ἀκατοικήτου καὶ ἐρήμου νήσου Πύλο Λεάτ, ἐφ' ἧς, μετὰ περισσὴν δυσκολίαν, ἀπέβη σώως ὁ Λόρδος Ἀμερστ καὶ ἡ Θεραπεία του μέ τινας ἐκ τοῦ πληρώματος. Ὁ δὲ πλοίαρχος Μάξουελλ καὶ οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ ἔμειναν ἐγγύς τοῦ πλοίου, ὅθεν μετὰ πολὺν κόπον ἐπέτυχον νὰ λάβωσι μικρὰν ποσότητα ζωοτροφῶν καὶ πολεμοφοδίων, τὰ ὅποια ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἀνέβαινον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, παντὸς τοῦ πλοίου ὑποβρυχίου ὄντος ἐκτὸς τοῦ καταστρώματος.

Ἡ νήσος εὐρέθη πανέρημος, μὲ δάση καὶ μὲ πυκνὰ χαμοκλάδα ἐσκεπασμένη. Εἰς τὸ ἐρημονήσιον τοῦτο, ἀρκετῶν ἡμερῶν πλοῦν ἀπέχοντες ἀπὸ τὸν ἐγγύτατον φιλικὸν λιμένα, ἔκτεθειμένοι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, εἰς τὸ νὰ ὑποφέρωσι τὰς ὑπερβολὰς τῆς πείνης καὶ τῆς δίψης, ὑπὸ τὰς καυστηρὰς ἀκτῖνας τοῦ τροπικοῦ ἡλίου, ἦσαν σχεδὸν 250 Βρετανοί· μ' ὄλον τοῦτο, οὐδεὶς ἐφάνετο ἄθυμος ἢ ἀπηλπισμένος· τὰ δ' ἐπικρατοῦντα γενναῖα αἰσθήματα ἐνίσχυσεν ἡ διαγωγὴ τοῦ Λόρδου, ὁ ὁποῖος, τὴν ἐπαύριον τῆς ναυαγίας, ἅπαντας πέριξ αὐτοῦ προσκαλέσας, εὐχαρίστως ἔλαβε τὴν ἀναλογούσαν εἰς αὐτὸν μικρὰν ποσότητα ἐκ τοῦ διασωθέντος ὀλίγου ὕδατος, παράδειγμα δίδων οὕτω γαληνίου ὑπομονῆς καὶ ἱλαρᾶς προθυμίας νὰ συμμεδέξῃ παντὸς τολαιιωρήματος χωρὶς τὴν παραμικρὰν βαθμοῦ διάκρισιν.

Φυσικὰ, μ' ὄλον τοῦτο, ἕκαστος ἀνησυχεῖ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατὰ πᾶσαν στιγμὴν διὰ τὴν ἔλλειψιν ὕδατος· ἀλλ' ἔως τώρα εἰς μάτην εἶχον ζητήσῃν αὐτὸ, ἐνῶ ἢ κατὰ τύχην ἀνακάλυψις ἀνθρωπίνου τινὸς σκελετοῦ ἐπέφερε τὴν τρομερὰν πίστιν, ὅτι ἀτομὸν τι εἶχεν ἀπολεσθῆν ἀπὸ τὴν δίψαν. Εἰς τοιαύτας δὲ περιστάσεις, καὶ στοχαζόμενοι περιπλέον ὅτι αἱ λέμβοι δὲν ἐχώρουν οὔτε τὸ ἡμισυ τοῦ πληρώματος, ἕκαμαν ὁ πρέσβυς καὶ ὁ πλοίαρχος τὴν συνετὴν ἀπόφασιν νὰ ἐκπλεύσῃ πάραυτα ὁ Λόρδος καὶ οἱ μετ' αὐτὸν διὰ τὴν νήσον Ἰάυαν, ὅπου κατὰ συνέπειαν οὐρίου ἀνέμου καὶ δυνατοῦ ρέματος ἤλπιζον νὰ φθάσωσιν εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας· ἐπειδὴ δὲ τὰ πελάγη ἐκεῖνα βρῶν ἀπὸ τοὺς θηριώδεις Μαλαίους πειρατὰς, συμπαρέλαβον καὶ στρατιώτας τι-

νάς πρὸς ὑπεράσπισιν. Πάντες οὗτοι, τὸν ἀριθμὸν τεσσαράκοντα ἐπτὰ, ἐπέβησαν εἰς δύο τὰς μεγαλητέρας λέμβους τῆς φρεγάτας, περὶ τὰς πέντε ἕρας μετὰ τὴν μεσημβρίαν, καὶ λαβόντες μέρος τῶν ζωοτροφῶν, ἐξέπλευσαν ἐν μέσῳ ἐγκαρδίων δεήσεων καὶ ἀγαθῶν εὐχῶν.

Ἦτο μέγα εὐτύχημα, ὡς θέλει φανῆν ἐκ τῆς ἀκολουθίας, ὅτι ὁ πρέσβυς τόσον ταχέως ἐξετέλεσε τὴν ἀπόφασίν του· καθότι, μίαν ἡμέραν μόνον ἂν ἤργοποιεῖ, ἤθελε σχεδὸν βεβαίως πείσειν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀγρίων.

Οἱ ἐπὶ τῆς νήσου ἀφεθέντες, οἵτινες ἦσαν 200 ἄνδρες καὶ παῖδες καὶ μία γυνή, τίποτε δὲν προέβλεπον ἀριμόδιον νὰ τοὺς εὐφράνη· καθότι, διὰ τὴν ἐναντιότητα τοῦ ἀνέμου καὶ τοῦ ρεύματος, ἦτον ἀδύνατον νὰ τοὺς ἔλθῃ βοήθεια πρὶν δέκα ἢ δώδεκα ἡμερῶν τοῦλάχιστον.

Ὁ δὲ πλοίαρχος, ἀφοῦ πάλιν ἐπεμψέ τινας εἰς ζήτησιν ὕδατος, μετέφερε τὰς σκηνὰς εἰς τὴν κορυφὴν λόφου τινός, τοῦ ὁποῦ τὰ μικρὰ δένδρα καὶ χαμόκλαδα, ἀφθονοῦντα ἀπ' ὄφεις, σκορπίους, σκολοπένδρας, καὶ ἄλλα ἐρπετὰ, εἶχον καύσαντες προσελαίψειν. Ἐνταῦθα μετεκομίσθησαν ὄλαι αἱ ζωοτροφίαι, ὑπὸ αὐστηρὰν φύλαξιν· ὀλίγοι δὲ τινες ἀφείθησαν ἐπὶ τοῦ ναυαγίου διὰ νὰ πιάνωσιν ὁ,τιδήποτε ἀνέβαινον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Κατὰ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας, δεινῶς ἐταλαιπωροῦντο ἀπὸ τὴν συνεχῆ δίψαν· ἀλλὰ περὶ τὸ μεσονύκτιον, μεγάλως ἐχαροποίησεν ἅπαντας ἡ εὐρεσις πηγῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἀρκετὰ ἔπιεν ἕκαστος εἰς τὸ διάστημα τῶν ἐφ' ἑξῆς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν.

Τὴν πρωῒαν τῆς 20ης διέταξεν ὁ πλοίαρχος νὰ παραταχθῶσιν ἅπαντες· ἀφοῦ δ' ἐξήγησεν ὅτι, κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Ναυτικοῦ, πᾶς ἕνας ἐξίσου ὑπέκειτο νὰ δώσῃ λόγον τῆς διαγωγῆς του, ὡς ἂν ἔπλεον, ἐδηλοποίησεν ὅτι, ἐνόσω ἐξη, ἤθελε φυλάξαι τὴν πλέον αὐστηρὰν πειθαρχίαν, ἥτις τόσον ἀπαιτεῖτο διὰ τὸ εὖ εἶναι ὄλων.

Τὰ χαράγματα τῆς ἐπαύριον εὐρέθησαν οἱ ἐπὶ τοῦ ναυαγίου περικυκλωμένοι ἀπὸ στολίσκον Μαλαϊκῶν πρῶτων, ἢ πλοιαρίων, γεμάτων ἀπὸ ἄνδρας ἐνόπλους. Οἱ πειραταὶ οὗτοι, ἐξ ὧν πολλοὶ καὶ ἀνθρωποφάγοι, κοινῶς θεωροῦνται ὡς οἱ πλέον ἀνηλεεῖς καὶ ἀπάνθρωποι ἄγγροι τοῦ κόσμου. Οἱ Ἄγγλοι, ἄοπλοι ὄντες, ἐπήδησαν πάραυτα εἰς τὸ ἀκάτιον, καὶ διενδύθησαν εἰς τὴν ξηρὰν, ὅπου καὶ σῶσι ἐφθασαν, μολονότι γενναίως τοὺς ἐδίωξαν οἱ πειραταὶ· οὗτοι μετέπειτα ἐκυρίευσαν τὸ ναυάγιον, ἀπέβησαν δὲ καὶ εἰς ἕν ἄκρον τῆς νήσου ἀπέχον περὶ τὰ δύο μίλια. Τὰς πλέον δραστηρίους ἐτοιμασίας ἔκαμαν τώρα οἱ Ἄγγλοι ὥστε θερμῶς αὐτοὺς νὰ δεχθῶσιν· ἀλλὰ δώδεκα μόνον μάχαιραι εἶχον διασωθῆν, καὶ, μολονότι εὐρέθησαν τριάκοντα σχεδὸν τουφέκια μὲ τὰς αἰχμάς των, τὰ φυσέγγια ὅλα συνεποσοῦντο εἰς μόνον ἐβδομήκοντα πέντε. Διαταγαί ὁμοῦ ἐδόθησαν νὰ ἐτοιμασθῇ καθεὶς ὅπως ἠδύνατο κάλλιστα· μικρὰ δὲ ξίφη, σμίλαι, καὶ ὀξεῖα ῥόπαλα ταχέως ἀνεπλήρωσαν τὴν ἔλλειψιν τακτικῶν ὄπλων. Δένδρα προσέτι ἐκόπησαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίαρχου, καὶ κυκλοειδῆς τι χαράγμα κατασκευάσθη περὶ

τοῦ σταθμοῦ, διὰ τῆς συμπλοκῆς κλάδων μὲ πασσάλους, εἰς τὴν γῆν ἐμπηγμένους μετὰ τῶν πεπτωκότων δένδρων. Ἀφοῦ δὲ ἡσυχῶς παρήλθεν ἡ ἡμέρα, διηρέθησαν τὸ ἑσπέρας εἰς κλάσεις χωριστάς, εἰς μίαν τῶν ὁποίων παρεδόθη ἡ ἐπιστάσις τῶν λέμβων· γενναιοῦτατον πνεῦμα ἐνεψύχονεν ἅπαντας, ἀλλὰ μικρὸς φόβος ἐπεκράτει περὶ ἐφόδον τῶν ἀγρίων εἰς τὸ διάστημα τῆς νυκτός, καθότι ἐφαίνοντο παραπολὺ ἐνησυχολημένοι εἰς τὴν λαφυραγωγίαν τοῦ ναυαγίου, καὶ δὲν εἶχον εὐκαιρίαν πρὸς ἄλλο τι.

Τὴν ἐπαύριον, παρατηρήσαντες ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν πειρατῶν εἶχεν ἐλαττωθῆν, ἀπεφάσισαν νὰ μετακυριεύσωσι τὸ ναυάγιον· ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς, ἅμα ἶδε τὴν πλησίαν τῶν λέμβων, ἀπεσύρθη, ἀφοῦ ἔβαλε πῦρ εἰς τὴν φρεγάταν, ἥτις ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἐγενε φανὸς ἐκ πρώρας εἰς πρύμνην· ἐξηκολούθει δὲ καιομένη ὄλον τὸ ἡμερονύκτιον.

Πρωῒ τὴν Κυριακῆν, ὑπῆγαν πάλιν εἰς τὸ ναυάγιον αἱ λέμβοι, εὐρήκαν δὲ πλέοντα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν μερικά βαρέλια ἀπὸ ἄλευρον, ὡς καὶ τινὰ μὲ οἶνον καὶ ζύθον. Ἡ χαροποιὰ εἰδήσις αὕτη ἐφθασεν εἰς τὴν ξηρὰν καθ'αὐτὸ εἰς τὸ τέλος τῆς θείας λατρείας, ἥτις ἐτελέσθη εἰς τὴν κυριωτέραν σκηνήν. Εἰς τὸ διάστημα τῶν δύο ἀκολουθῶν ἡμερῶν, ἀνέλαβον καὶ ἄλλον οἶνον, ζύθον, καὶ ἄλευρον, ὡς καὶ πεντήκοντα λόγχας, δεκαοκτῶ τουφέκια, καὶ μικρὰν ποσότητα πολεμοδίων. Ἐν τῷ μεταξύ, οἱ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀφεθέντες κατεγίνοντο εἰς τὴν ὀχύρωσιν τοῦ στρατοπέδου· συγχρόνως δὲ νέον φρέαρ ἀνακαλύψαντες εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου, εἶχον ἅπαντες ἀφθονίαν ὕδατος.

Ἐνωρὶς τὴν 26ην, ἐφάνησαν πάλιν δύο ἐνοπλοὶ πρῶαι, ῥυμουλκοῦσαι ἐν μονόξυλον ἐκάστη· ἐστάλθησαν δὲ κατ' αὐτῶν αἱ τρεῖς λέμβοι, τὰς ὁποίας ἰδόντες οἱ Μαλαῖοι ἀπέκοψαν εὐθὺς τὰ μονόξυλα, καὶ ἔκαμαν ὄλων τὰ πανία. Μία μόνον ἐκ τῶν τριῶν λέμβων ἠδυνήθη νὰ προσεγγίσῃ· εἰς ταύτην καὶ ἐκανονοβόλησαν, καὶ τὰ ὄρατα καὶ τὰ βέλη των ἐῤῥιψαν οἱ ἐχθροὶ· πλὴν ἀνωφελῶς. Οἱ Ἄγγλοι, ἀφοῦ ἐπυροβόλησαν μὲ τὸ μόνον εἰς τὴν λέμβον τουφέκιον, ἀνέβησαν εἰς τὴν μίαν πρῶαν· ὅπου τριῶν ἢ τεσσάρων ἀπὸ τοὺς πειρατὰς ἦδη τουφεκισθέντων, ἐνός δὲ κάτω τιναχθέντος μὲ τὸ κοντάριον τοῦ τουφεκίου, πέντε ἄλλοι ἐπήδησαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγησαν, καὶ δύο ἠχηματώσθησαν, εἰς ἐκ τῶν ὁποίων ἦτο βαρέως πληγωμένος. Οἱ Μαλαῖοι εἶχον λάβειν μέτρα ὥστε νὰ βυθισθῇ ἡ πρῶα των, καθότι ἀμέσως κατεποντίσθη. Τίποτε δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ τὴν ἀπονενομημένην τῶν ἀνθρώπων τούτων ἀγριότητα. Εἰς τουφεκισμένους, ἀλλ' ἔτι ζωντανός, εἰς τὴν λέμβον μεταφερθεὶς ὑπὸ τῶν Ἄγγλων διὰ νὰ σωθῇ (καθότι τὸ ἰδίον του πλοῖον κατεποντίζετο) ματωδῶς ἤρπασε μάχαιραν πλησίον αὐτοῦ τυχοῦσαν, καὶ μετὰ δυσκολίας τὴν παρέδωκε· μετ' ὀλίγον ἐξέπνευσεν. Ἡ σύμπλος τῆς πρῶας ταύτης, πυροβολήσασα ὡσεὶ πρὸς ἀποχαιρετισμὸν, ἐπλευσε περὶ τὸ βόρειον μέρος

τῆς νήσου, καὶ διέφυγεν. Οἱ δύο αἰχμαλῶται, φερθέντες ἔπειτα εἰς τὴν ξηρὰν, ἐβάλλθησαν ὑπὸ φύλαξιν εἰς τὸ φρέαρ, ὅπου ἐδόθησαν αἱ πληγαὶ των, καὶ μ' ὀλην αὐτῶν τὴν ἀγριότητα ἔλαβον τὴν πλέον φιλόανθρωπον περιποίησιν.

Μετ' οὐ πολὺ ἐφάνησαν δεκατέσσαρες πρῶαι καὶ ἄλλα πλοῖα μικρότερα, τὰ ὁποῖα ἤραξαν ὑπὸ τὴν σκέπη μακρυνοῦ τινὸς ἀκρωτηρίου, ἐφ' οὗ πάμπολλοι καὶ ἀπέβησαν. Κατὰ πρῶτον ὑπέβησαν οἱ Ἄγγλοι, ὅτι τὰ πλοῖα ταῦτα εἶχον σταλθῆν ἐκ τῆς Βαταυίας ὑπὸ τοῦ Λόρδου Ἀμερστ πρὸς βοήθειάν των, καὶ ἀξιωματικοὶ τινες ἐπομένως ἐκίνησαν πρὸς αὐτά· ἀλλ' ἡ συνέντευξις διέλυσε τὴν ἀπάτην, καθότι ἐξ αὐτῆς ἐβεβαιώθησαν, ὡς ἐπιτοπλεῖστον διὰ σημείων, ὅτι οἱ νεοφερμένοι ἦσαν κοινότης περιπλανωμένων, ἔργον ἔχουσα τὸ συνάγειν εἰδὸς τι φυκίου εἰς τὰς νήσους ἐκείνας εὐρισκομένου, καὶ πολυζητήτου εἰς τὴν Κίναν. Ἡ φιλικὴ ὁμοῦ καὶ ὑποκλινῆς αὐτῶν διαγωγή πάντάπασιν ἐγένεν ἄφρατος τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῒ, ὅτε κατέλαβον τὴν ἀληθῆ θῆσιν τῶν Ἄγγλων ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ναυαγίου, τὸ ὁποῖον καὶ ἀμέσως προέβησαν νὰ λαφυραγωγήσωσιν. Ἀλλὰ δὲν ἐκρίθη φρόνιμον νὰ ἐνοχλήσωσιν αὐτοὺς, καθότι ὀλίγον πλέον ἠμπόρει νὰ προμηθευθῇ ἐκεῖθεν λόγου ἄξιον.

Εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ταύτης μετεφέρθησαν αἱ λέμβοι, πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν, εἰς γειτονικόν τινα μυχὸν, ὅπου προεφυλάττοντο ἀπὸ ἄνδρας ἐνόπλους, θῆσιν ἔχοντας ὅπισθεν τῶν ὑπεράνω βράχων. Οἱ δὲ Μαλαῖοι, οἵτινες τὴν προτεραιάν ὀλόκληρον εἶχον διατρίψειν περὶ τὸ ναυάγιον, ἔλαβον τὴν πρωῒαν τοῦ Σαββάτου σημαντικὴν ἐνδυνάμωσιν διὰ τῆς ἀφίξεως ἄλλων δεκατεσσάρων πρῶων. Ἐν τῷ μεταξύ, τῶν Ἄγγλων ἡ θῆσις κατ' ἡμέραν ἐχειροτέρευεν· αἱ ζωοτροφίαι των, μολονότι μετεχειρίζοντο τὴν μεγίστην οἰκονομίαν εἰς τὴν διανομήν, μὲ φοβερὰν ταχύτητα ἠλαττοῦντο· ἐπὶ τῆς νήσου δὲν εὐρισκόντο εἰμὴ ὀλίγα μόνον ὄστρεϊδια· ὁ δὲ καιρὸς εἶχεν ἤδη παρῆλθειν, κατ' ὄν ἔπρεπε νὰ τοὺς φθάσῃ βοήθεια ἐκ τῆς Ἰαυᾶς. Ἐπεσεύασαν ἄρα τὰς λέμβους, καὶ κατεσκευάσαν δυνατὴν σχεδίαν, ὥστε νὰ φύγωσιν εὐκολώτερον, χρεῖας τυχοῦσης. Ἀλλὰ μ' ὅλα τὰ περιστάτα δεινὰ ταῦτα, αἴσθημα εὐχαριστήσεως καὶ ἠλαρότητος ἐφαίνετο νὰ κυριεύῃ πάντα νοῦν, καὶ ἡ μεγίστη εὐταξία ἔτι ἐπεκρατοῦσε.

Τὸ ἐπὶ τοῦ λόφου στρατοπέδευμα βαθμηδὸν εἶχε κραταιωθῆν, ὥστε ἀρίστην ἄμυναν νὰ παρέχῃ κατὰ προσβολῆς τῶν ἀγρίων. Τὴν νύκτα βλεπόμενον μὲ τὸ φᾶς τῶν πυρκαϊῶν, ἐφαίνετο παραδόξως ζωγραφικόν· αἱ καλύβαι τινῶν, εὐμορφα ἐκ κλάδων ἐσχηματισμέναι, ἐστεγασμέναι δὲ μὲ τὰ φύλλα τοῦ φοίνικος, καὶ διεσκορπισμέναι εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ἄνωθεν τοῦ κύκλου μεγαλοπρεπῶν δένδρων· αἱ ἄγροικοὶ σκηναὶ ἄλλων· τὸ ἀξέριστον, ῥακῶδες τῶν ναυαγησάντων, μὲ μαχαίρας καὶ κοντάρια εἰς τὰς χεῖρας των,—ταῦτα πάντα καθίστανον ἀγριωπὸν καὶ ἀλλόκοτον τὸ μέρος, ὑπὲρ πάν, τὸ ὁποῖον εἰκόνισέ ποτε ἡ φαντασία, ληστρικὸν καταγῶγιον.

Τὴν νύκτα τοῦ Σαββάτου ἔτι μᾶλλον ἐνδυναμωθέντες οἱ πειραταὶ, ἤρχισαν ἐπὶ τέλους νὰ λαμβάνωσιν ἀπειλητικὴν θῆσιν. Τὰ χαράγματα τῆς Κυριακῆς προέβησαν μὲ τοὺς πλέον φρικῶδεις ὀλοθυμους, μετὰ εἴκοσι περίπου ἐκ τῶν μεγαλητέρων πλοίων των, σιμὰ εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ τῆς ἀποβάσεως τόπου· ἄλλη τις μοῖρα πλέον ὀλιγάριθμος ἀνέπλευσε περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον εἰς τινα μυχὸν ὅπισθεν τῆς Βρετανικῆς τοποθεσίας· ἀλλὰ τὰ τολμηρὰ ταῦτα κινήματα δὲν ἦσαν εἰμὴ ἐπίδειξις. Κατ' ὀλην ὁμοῦ τὴν ἡμέραν ἤρχοντο νέοι ἐχθροὶ, ὥστε πρὸς τὸ ἑσπέρας, εἰς πεντήκοντα πλοῖα διαφόρου μεγέθους συμποσούμενοι, προσήγγισαν ἔτι μᾶλλον εἰς τὸν μυχὸν, μὲ θηριώδη καὶ ἀπειλητικὴν πρόσοψιν. Τὰ πάντα ταῦντι προεμήνουον ἐφοδὸν ἐντὸς ὀλίγου· τὸ ναυάγιον ἦτο σχεδὸν παρητημένον· καὶ οἱ ἄγριοι ἐφαίνοντο προσηλωμένους ἔχοντες τοὺς διαλογισμούς εἰς τὸ νὰ κυριεύσωσι τὴν περιουσίαν, ἥτις ἐφαντάζοντο ὅτι εἶχε διασωθῆν ἐξ αὐτοῦ. Περὶ δυσμάς ἡλίου, τινὲς ἐκ τῶν Μαλαίων, τοὺς ὁποίους πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχον κατὰ λάθος ἐκλάβειν ἀντὶ φίλων, πλησίασαντες ἔδωκαν εἰς τοὺς Ἄγγλους νὰ καταλάβωσιν ὅτι ἅπασα ἡ ἀποκλείουσα δύναμις, ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς των συντροφίας, ἦσαν ἐχθρικότατοι· καὶ ὅτι εἶχον ἀπόφασιν νὰ κάμωσι γενικὴν ἐφοδὸν, ἅμα ἐσκοτεινιάζεν· ἔπειτα δ' ἐπρότειναν ὅτι ἤθελεν εἶσθαι καλὸν νὰ ἀναβῇ μέρος ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ λόφου, διὰ νὰ βοηθήσῃ καὶ νὰ συμμαχήσῃ μὲ τοὺς ὑπερασπιστὰς του. Οἱ Ἄγγλοι φυσικὰ ἀπεποιήθησαν τὴν κακόβουλον ταύτην προσφορὰν, οἱ δὲ Μαλαῖοι ὠπισθοδρόμησαν εἰς τὰ πλοῖα των, ὅθεν ἀμέσως ἐξῆλθεν ἀγρία πολεμικὴ κραυγὴ.

Ἀφοῦ ἐνύκτωσε, συνηθροίσθη ἅπασα ἡ Βρετανικὴ δύναμις ἐνοπλος, καὶ ὁ Πλοίαρχος Μάξουελλ ἀπέτεινε πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς καὶ ναύτας λόγον ἐναρρῶντικόν, εἰς ὃν πᾶς ἐπὶ τοῦ νησίου Βρετανὸς ἀπήντησε μὲ τρεῖς τρανοφώνους ἐπευφημήσεις.—ὄλοι τῶντι ἐπισύμουνα νὰ γόνῃ ἡ ἐπαπειλούμενη προσβολή· χίλια ἐξακόσια φυσέγγια, βαθμηδὸν ἐπισωρευθέντα, εἶχον διαμοιρασθῆν εἰς τὰς διαφόρους φυλακὰς· λόγος δὲ τὴν νύκτα ἐπίτηδες διασπαρεῖς ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐπλησίαζεν, ἔδειξε τὸ καλὸν τῆς ἐτοιμασίας ἀποτέλεσμα, καθότι ἅπαντες ὡς ἀστραπὴ ἔλαβον τὰς θῆσεις των, καθεὶς δ' ἐπέστρεψε λυπημένος καὶ ἠγανακτημένος, ἐπειδὴ ἐκβῆκε ψευδὴς ἡ φήμη.

Τὴν αὐγὴν, παρετηρήθη ὅτι δέκα πλοῖα εἶχον προστεθῆν εἰς τὰς ἐχθρικὰς δυνάμεις· ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὑπερέβαινε τώρα ἑξακοσίους ἄνδρας· ἐξηκολούθουν δὲ κατ' ὀλην τὴν πρωῒαν στενωῶς ἔχοντες ἀποκλεισμένον, ὡς ἀρχήτερα, τὸ στρατόπεδον. Κατ' ὄραν ἡ γενικὴ ἀνησυχία ἠῤῥανε διὰ τὴν ἀργοπορίαν τῆς ἐλπίζομένης συνδρομῆς. Μολονότι εὐρισκομεθὰ εἰς περιστάσεις δεινὰς, λέγει ὁ τὸ ταξιδιον ἱστορήσας, αἰτινες μάλιστα κατὰ στιγμήν ἐχειροτέρευον, τὴν λιμοκτονίαν ἔχοντες κατὰ πρόσωπον ἡμᾶς χάσκουσιν ἐκ τοῦ ἐνός μέρους, καὶ χωρὶς ἐλπίδα ἐλέους ἀπὸ τοὺς ἀγρίους ἐκ

τοῦ ἄλλου· μ' ὄλον τοῦτο, οὐδόλως ἐφαίνοντο συμπτώματα μελαγχολίας ἢ ἀπελπισίας ζοφεράς· τὰ πνεύματα ὄλων ἦσαν εὐθυμα· ἐάν δ' ἀρμόζη νὰ συνάξωμεν τὸ γενικὸν αἴσθημα ἐκ τῶν προσόψεων, ἐκ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, εἰς πᾶν στῆθος ἐφαίνεται στερεὰ ἢ ἀπόφασις νὰ ὀρμήσωσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἢ νὰ νικήσωσιν, ἢ νὰ πέσωσιν ὡς ἄνδρες, ὑπὲρ ἐλευθερίας μαχόμενοι.

Περὶ τὸ μεσημέριον, ἐνῶ ἦσαν ὑπὸ σκέψιν διάφορα σχέδια περὶ νυκτερινῆς ἐφόδου κατὰ τῶν πειρατῶν, ἐπρόξενεσθε δυνατὴν αἴσθησιν ἢ ἀγγελίαν τοῦ ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς ἀξιωματικοῦ, ὅτι πλοῖον ἐφαίνεται μακρότατα πρὸς νότον· νέφος σκοτεινὸν ἐκρυψεν αὐτὸ ὀλίγην ὠραν· ἀλλ' ἀφοῦ ὁ οὐρανὸς ἐκαθάρισε, πᾶσα ἀμφιβολία διεσκεδάσθη· τὸ πλοῖον διευθύνετο πρὸς τὴν νῆσον μὲ ὅλα τὰ πανία του. Παρευθὺς ἐξηπλώθη ἡ Βρετανικὴ σημαία εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψηλοτάτου δένδρου· μετ' οὐ πολὺ δὲ κίνημά τι αἰφνίδιον μεταξύ τῶν ἀγρίων ἔδειξεν ὅτι καὶ αὐτοὶ εἶχον ἰδεῖν τὸ μακρὰν ἔτι καράβιον. Τοῦτο παρατηρήσας ὁ πλοίαρχος, ἀπεφάσισεν ἄνευ δισταγμοῦ ἢ ἀργοπορίας νὰ γένῃ ὁμόχρονος ἐφοδος κατὰ τῆς ἀποκλειούσης δυνάμεως, καὶ πάραυτα ἔδωκε τὰς πρὸς τοῦτο διαταγὰς· οἱ πειραταὶ ὅμως, ἔτοιμοι ὄντες, ἔκαμαν πανία, ἅμα εἶδον τοὺς Ἄγγλους ἐξερχομένους τοῦ λιμένος, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐγίναν ἄφαντοι.

Ἐπὶ τοῦ ἐλθόντος φιλικοῦ πλοίου ἀνεχώρησαν, τέλος, οἱ Ἄγγλοι ἐκ τῆς ἐρημονήσου τὸ πρωτὴ τῆς 7ης Μαρτίου, μείναντες ἐπ' αὐτῆς δεκαεπταετίας ἡμέρας, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων, μολονότι ὑπέκειντο ἐκ διαδοχῆς εἰς τὴν ἐπιρροὴν καυστηροῦ ἡλίου καὶ ραγδαϊοτάτων βροχῶν, οὐδαὶς ἠσθίνεσεν. Ἐφθάσαν δὲ μετὰ δύο ἡμερῶν πλοῦν εἰς τὴν Βαταϊάν, πρωτεύουσαν τῆς νήσου Ἰαύας, ὅπου ὁ Λόρδος Ἄμερστ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἔλαβον τὴν πλείον εὐχάριστον συνέντευξιν μὲ τοὺς συμπατριώτας αὐτῶν, τοὺς τόσον ἐλεημόνως καὶ θαυμασιῶς διασωθέντας ὑπὸ τῆς Παντοδυνάμου Προνοίας.

Τὰς δύο ναυαγίας, τῆς Μεδοῦσης καὶ τῆς Ἀλκήστιδος, συγκρίνοντες, θέλομεν αἰσθάνεσθαι πῶσον ἐξ ἐνὸς μέρους πάνδεινα τὰ ἐπόμενα τῆς ἀταξίας καὶ ἀναρχίας· πόσον δὲ μεγάλας ὠφελείας, ἐκ τοῦ ἄλλου, ἐπιφέρει ἡ τάξις καὶ ἡ πειθαρχία.

Αἱ ΜΟΥΜΙΑΙ.

Εἰς τὸν αἰῶνά μας ἦτον ἐπιφυλαγμένον νὰ εἰσδύση, ὡς οὐδαὶς ἄλλος, εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἀρχαιότητος. Περιπατοῦμεν εἰς τὰς δι' ἐξορύξεων ἀνοιχθεῖσας ἀγυῖας τῆς Ἡρακλείας καὶ τῆς Πομπηϊουπόλεως, παρατηροῦμεν τὸν οἰκιακὸν βίον τῶν Ῥωμαίων, γνωρίζομεν ἕως καὶ αὐτό του τὸ μαγειρεῖον. Ἠρευνήσαμεν τὰς πυραμίδας, μετεφέραμεν τοὺς ὀβελίσκους εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐλπίζομεν ἤδη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ συνάξωμεν καὶ νὰ διατηρήσωμεν τὰ κεκρυμμένα εἰσέτι ὑπὸ τὴν γῆν λείψανα τῆς ἀρχαιότητος.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον δὲν ἠδύναντο νὰ εἰσδύσωσιν εὐκόλως οὐδ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα ἔθνη. Οἱ κάτοικοί της, πε-

ριωρισμένοι εἰς μόνους ἑαυτοὺς, δὲν ἔβλεπον εὐχαρίστως τοὺς ξένους εἰς τὴν πατρίδα των. Ἐντεῦθεν ἐγεννήθη ἢ πληθὺς τῶν μύθων περὶ τῆς Αἰγύπτου, οἱ ὅποιοι μάλιστα ἐξηγήθησαν κατὰ μέρος, ἀφοῦ, μετὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, βασιλεῖς Ἕλληνες ἐκάθισαν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Αἰγύπτου.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἐδόξαζον τὴν μετεμφύχωσιν, πιστεύοντες ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐξερχομένη τοῦ σώματος ἐπανέρχεται εἰς αὐτὸ μετὰ παρέλευσιν πολλῶν αἰώνων. Ἐνόμιζον λοιπὸν ἱερὸν χρέος των νὰ διατηρήσωσιν ὅσον τὸ δυνατόν σῶον τὸ σῶμα τοῦ ἀποθανόντος. Ἡ πρόληψις αὐτῆ ἐγέννησε τὴν ἰδέαν τῶν μουμιῶν· ἡ βαλσάμωσις ἢ ταρίχευσις τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἐγένετο κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Μὲ κατάλληλον ἐργαλεῖον ἐξήγετο διὰ τῆς ρινόσ· ὁ ἐγκέφαλος, καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσῆγετο εἰς τὸ κρανίον βαλσαμικὸν μίγμα. Ἐπειτα ἀνετέμνετο τὸ σῶμα, ἐκαθαρίζοντο τὰ ἔντερα, ἐπλύνοντο μὲ οἶνον φοινίκειον, καὶ μετετίθεντο πάλιν εἰς τὴν κοιλίαν, ἢ ὅποια παρεγεμίζετο μὲ μυρωδικὰ, καὶ συνεβράπτετο τὸ σῶμα ἐτίθετο ἐπομένως εἰς νίτρον, ἐν διαστήματι ἑβδομηκοντα ἡμερῶν· περιετυλίσκετο ἀκολουθῶς μὲ ζώνας ποτισμένας καλῶς μὲ κέδρινον πίσσαν, καὶ μὲ βαλσαμωδὴ ἔλαια. Τὸ πτώμα ἐτίθετο ἔπειτα εἰς νεκροθήκην, καὶ ἐπεβάλλετο σκέπη ἐκ βύσσου. Εἰς τοὺς Παρισίους διέβυσαν μίαν μουμίαν, αἱ ζῶναι καὶ τὰ τυλίγματα τῆς ὁποίας εἶχον ἐμβαδὸν 2800 τετραγωνικῶν ποδῶν. Ὑπῆρχεν ὅμως καὶ ἄλλη εὐθνητοτέρα τῆς βαλσαμώσεως μέθοδος. Τὸ χρῶμα τῶν μουμιῶν εἶναι μελανοκόκκινον, τὸ πτώμα ξηρὸν καὶ σκληρὸν ὡς τὸ ξύλον, καὶ ἔχει ἐλαφρὰν ἀρωματικὴν μυρωδίαν.

Παράγεται δ' ἡ λέξις μουμία ἀπὸ τὸ Ἀραβικὸν μουμμ, τὸ κηρίον, διότι ἐκ τῶν τρόπων τῆς ταρίχευσεως ἦτο καὶ ἡ κήρωσις, ἢ περίπλευσις δηλαδή τοῦ κηροῦ. Οἱ Σπαρτιάται, ὡς μᾶς λέγει ὁ Πλούταρχος, ἐκήρωσαν τὸν ἀποθανόντα εἰς τὴν Αἴγυπτον Ἀγησίλαον, (ἦγουν τὸν ἔκαμαν Μούμιαν), διὰ νὰ τὸν μετακομίσωσιν εἰς τὴν Σπάρτην.

ΕΠΗΡΡΟΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΤΗΤΑ.

Ἡ Αἰσθητικότης, μάλιστα τοῦ ἀνθρώπου, ὑπόκειται εἰς τὴν ἐπιρροὴν μυρίων αἰτιῶν· ἐμποροῦμεν δὲ νὰ συμπεριλάβωμεν αὐτὰς εἰς δύο γενικὰς τάξεις, εἰς ἠθικὰς*, καὶ εἰς φυσικὰς, καὶ νὰ ὀμιλήσωμεν ὀλίγα περὶ ἐκάστης.

Αἱ φυσικαὶ αἰτίαι εἶναι

α'. Σύστασις τοῦ σώματος, ἢ κρᾶσις.

β'. Ὑγεία ἢ ἀρρώστια.

γ'. Ἡλικία.

δ'. Κατάστημα ἀτμοσφαιρικὸν, ἢ κλίμα.

Σύστασις τοῦ σώματος. Ἡ αἰσθητικότης.

* Περὶ τῆς τῶν Ἰθικῶν Αἰτιῶν ἐπιρροῆς ἴδε Σελ. 139 τοῦ παρόντος τόμου.

της ἐν γένει εἶναι ἀσθενεστέρα, ὅσον τὸ μυωνικὸν σύστημα εἶναι ὀγκωδέστερον καὶ ῥωμαλεώτερον· ὅθεν αἱ γυναῖκες εἶναι αἰσθητικώτεροι τῶν ἀνδρῶν. Παρατηροῦνται δὲ καὶ μεταξύ αὐτῶν ἀτομικαὶ διαφοραὶ ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας.

Τὰ ἄκρα τῶν νεύρων εἶναι μᾶλλον εὐαίσθητα, ὅσον ὀλιγώτερον εἶναι περιτυλιγμένα ἀπὸ ὕλης παχείας ἢ μυζώδεις· ὅθεν οἱ ξηροὶ εἶναι αἰσθητικώτεροι παρὰ τοὺς παχεῖς· τὰ δὲ παιδία, εἰς τὰ ὁποῖα πλεονάζουν αἱ μυζώδεις ὕλαι, εἶναι διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον αἰσθητικὰ, καὶ ἀντέχουν εἰς τὸ ψύχος μᾶλλον παρὰ τοὺς νίους.

Ὑγεία ἢ ἀρρώστια. Τὸ σῶμα λαμβάνει εἰς τὰς ἀρρώστιας του τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε ἀλλοιούνται εἰς αὐτὸ οἱ συνήθειοι τρόποι καὶ βαθμοὶ τοῦ αἰσθάνεσθαι· ἱατρικὰ, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν ὑγιαίνοντα δὲν ἐνεργοῦν, γίνονται δραστηκώτατα εἰς τὸν ἀρρώστον, καὶ τὸ ἀνάπαλιν.

Πλὴν τῶν γινόμενων εἰς τὰς αἰσθήσεις ἀλλοιώσεων ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, αἱ ἀρρώστιαί κάμνουν τὸν ἀνθρώπον ἐνίοτε νὰ αἰσθάνεται καὶ πόνους εἰς ὄργανα τὰ ὅποια εἶναι ἀβλαβῆ· οὕτω πολλαὶ ὑστερικαὶ γυναῖκες αἰσθάνονται ὡς σφαῖραν τινὰ ἀναβαίνουσαν ἀπὸ τὴν κάτω κοιλίαν διὰ τοῦ στομάχου ἕως εἰς τὸν λαιμὸν, ὅπου προξενεῖ εἰς αὐτὰς αἴσθημα πνιγῶδες. Οἱ ὑποχονδριακοὶ παραπονοῦνται ὅτι αἰσθάνονται πόνους εἰς τὰ πλάγια τῆς κοιλίας, χωρὶς νὰ ἦναι εἰς αὐτὰ κάμμία ἔδρα πραγματικῶν πόνων. Πολλοὶ μανιακοὶ νομίζουν ὅτι τὰ μέλη των εἶναι θραύσιμα ὡς ὕλος, ἢ ὅτι συντρίβονται, ἢ ὅτι εἶναι ἔκτεθειμένοι εἰς φλόγας· καὶ οἱ φανταστικοὶ πόνου αὐτῶν φανερόντο μὲ στεναγμοὺς, μὲ φωνὰς, καὶ ἄλλα κινήματα ἀνάλογα τῶν τοιοῦτων πόνων.

Εἰς τὰς ὑστερικὰς ἢ νευρικὰς ἀρρώστιας τινὲς ἀρρώστοι διακρίνουν μὲ γυμνήν δρασιν μικροσκοπικὰ ἀντικείμενα*. Ἄλλοι βλέπουν ἀρκετὰ καθαρὰ καὶ εἰς τὸ σκότος, ὥστε δύναται ἀσφαλῶς νὰ περιπατοῦσι.

Ἐξ ἐναντίας δὲ, εἰς ἀδυναμικὰς τινὰς ἀρρώστιας ἢ θρασις ἐξαθνεῖ τόσον, ὥστε οἱ πάσχοντες μόλις γνωρίζουν τὰ παρευρισκόμενα πρόσωπα. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ περὶ τὰ τέλη τῶν χρονικῶν ἀρρώστιων, αἵτινες μᾶλλον νὰ ἐπιπέρωσι θάνατον.

Εἰς ἀρρώστιας τινὰς ἐπιληπτικοῦ χαρακτῆρος ὁ πα-

* Εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Αὐενιῶνος (Avignon) ἀξιωματικὸς τις ἐκ τοῦ πεζικοῦ, πάσχων μανίαν, ἐφραντάζετο τὸν εἰς ἐπισκεψίν του ἐρχόμενον ἱατρὸν ὅτι ἦτο στρατιώτης, καὶ τὸν ἐπέπληξε μίαν ἡμέραν ὅτι τὸ φόρεμά του εἶχε κηλίδας· τῶντι εἶχε, τόσον ὅμως μικρὰς, ὥστε μόλις διὰ τῆς φακῆς ἠδύνατό τις νὰ τὰς διακρίνη.

† Ἀδυναμικαὶ ἀρρώστιαί ἢ πυρετοὶ λέγονται οἱ συντροφουόμενοι ἀπο ἀδυναμίαν· ἐκ τούτων εἶναι καὶ ὁ σαπρὸς πυρετὸς (putride), χαρακτηριζόμενος ἀπὸ ἀδυναμίαν τῶν σφυγμῶν, ἐπὶ θερμῆν δριμεῖαν καὶ καυστικὴν, ἀπὸ κατάπτωσιν τῶν δυνάμεων, ἀπὸ ἀφοδεύσεις ἀκουσίου, ἀπὸ ἐξανθήματα κοκκινωπά, καὶ ἐπὶ παρωτίδας.

ραμικρότερος συριγμὸς γινόμενος ἀπὸ ρεῦμα ἀέρος εἰς κἀνὲν δωμάτιον, ἢ ἀναπνοὴ τῶν παρόντων, ἢ ἄλλος τις ἐλαφρὸς ἤχος, ἀνεπαίσθητος πρότερον, κατασταίνεται ὀχληρὸς· καὶ πᾶς ἤχος δυνατώτερος παρὰ τὸ σὺνηθες, ἢ ἀπροσδόκητος, προξενεῖ αἰφνιδίους τιναγμοὺς καὶ σπασμοὺς.

Τὸ ἐναντίον δὲ, εἰς τοὺς καύσους (καυστικούς πυρετούς) καὶ τοὺς λεγομένους σαπρὸς πυρετούς ἐπισυμβαίνει κώφωσις*.

Εἰς τὰς ὑστερικὰς ἀρρώστιας ἢ ὄσφρησις κατασταίνεται δευτάτη, εἰς δὲ τὴν καταρροὴν ἀμβλύνεται, ὡς εἶναι γνωστὸν, ἐνίοτε δὲ καὶ παντελῶς ἀναισθητεῖ. Οἱ δὲ φρενιτικοὶ πολλὰ ὀλίγον ὄσφραίνονται.

Εἰς τὰς ὑστερικὰς ἀρρώστιας ἢ γεῦσις ἀποκτᾶ ἰδιαιτέραν τινὰ λεπτότητα. Τινὲς τῶν ἀρρώστων τοῦ εἶδους τούτου ὀρέγονται καὶ ἐκλέγουν διὰ τῆς γεύσεως φαγητὰ, ἀκόμη καὶ ἱατρικὰ, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὅτι προξενοῦν εἰς αὐτοὺς ἀληθινὴν ὠφέλειαν. Οἱ δὲ πυρεττοντες πάσχουν ἀγευσίαν, ἥτις προξενεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὴν ξηρασίαν τῆς γλώσσης, καὶ τὴν εἰς αὐτὴν ἐπιγινόμενὴν ἀκαθαρσίαν.

Εἰς τὰς ὑστερικὰς ἀρρώστιας ἢ γενικὴ ἀφή κατασταίνεται λεπτοτάτη· εἰς τὸ ῥίγος δὲ τῶν διαλειπόντων πυρετῶν ἢ αἰσθητικότης τῆς ἀφῆς ἐλαττώνεται· εἰς τοὺς ἐπιληπτικούς δὲ παροξυσμοὺς † ἐκλείπει παντάπασι.

Ἡλικία. Ἡ ἡλικία, τροποποιούσα πολλαχῶς τὰ ὄργανα τῶν αἰσθήσεων, πρέπει φυσικὰ νὰ ἔχῃ μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὴν αἰσθητικότητα, καθὼς τῶντι παρατηρεῖται.

Εἰς τὸν πρῶτον μῆνα μετὰ τὴν γέννησιν του τὸ βρέφος δὲν δίδει σημεῖον αἰσθητικότητος πρὸς τὸ φῶς· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ κινεῦνται βραδέως καὶ ἀστάτως. Δὲν ἀρχίζει νὰ δείχνῃ τὴν ὁρατικὴν του δύναμιν παρὰ μετὰ ἑπτὰ περίπου ἑβδομάδας, καὶ προτιμᾷ τὸ ζῶν ὡς, καὶ τὰ ζωηρὰ χρώματα, χωρὶς ὅμως νὰ διακρίνη ἀκόμη ἀντικείμενα, ἢ ἀποστήματα. Εἰς τὰς ἀρχὰς λοιπὸν τῆς ζωῆς ἢ θρασις εἶναι ἀτελεστάτη· ἢ γυμνασις ἔπειτα, καὶ μάλιστα αἱ γινόμεναι διὰ τῆς ἀφῆς κρίσεις, τελειοποιῶν τὴν θρασιν. Μὲ τὴν πρόοδον τῆς ἡλικίας

* Εἰς τὰς ἀρρώστιας ταύτας ἢ κώφωσις ἐμπορεῖ ἐνίοτε νὰ προέξεται ἀπὸ μεγαλητέραν ἐκκρίσιν τῆς κυψέλης, ὕλης τῶν ὠτίων, ἥτις ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα μὲ τὴν χολήν, καὶ οὖσα πολλὰ γλωσθῶδης δύναται νὰ ἐμφράξῃ τὸν ἀκουστικὸν πόρον.

† Ἐπιληψία, ἱερά νόσος, σεληνιακὴ νόσος, παιδικὴ νόσος, ὅλα ταῦτα εἶναι ταυτόσημα, καὶ σηματοῦνται τὸ εἰς ὄλους γνωστὸν φρικῶδες πάθος τοῦ σεληνιασμοῦ. Ἐπιληψία λέγεται ἐκ τοῦ ἐπιλαμβάνεσθαι, διότι ἐξαίφνης καὶ μὲ ὄρμην πᾶναι τὸν ἀνθρώπον. Ἱερά νόσος, διότι ἐλευροῦσαν αὐτὴν ὡς θεῶν ἐμφομένην. Σεληνιακὴ, διότι ἐνόμιζαν τὰς φάσεις τῆς σελήνης αἰτίαν αὐτῆς· λέγεται καὶ Ἡρακλειος, ἢ διότι ὁ Ἡρακλῆς, ὡς λέγουσιν τινὲς, ἔπασχε τὴν νόσον ταύτην, ἢ διότι χρειάζονται ἄνδρες Ἡρακλείου δυνάμεως, διὰ νὰ βαστάξωσι τοὺς ἐπιληπτικούς.

τὸ αἰσθητήριον τῆς ὁράσεως φθάνει εἰς τὴν τελειότητά του, καὶ γενικῶς δὲν ἀρχίζει νὰ ἀμαυρόνεται παρὰ εἰς τὸ γῆρας.

Οὐδ' οἱ πλέον δυνατοὶ θόρυβοι δὲν διαθέτουν αἰσθητικῶς τὸ νεογέννητον βρέφος. Μετὰ καιρὸν τινα δίδει σημεῖα ὅτι αἰσθάνεται τοὺς ὀξείους ἤχους· ὁ δὲν αἰ τροφοὶ διὰ τοιούτων ἤχων σύρουν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ μῆνες παύονται ἕως ν' ἀρχίσῃ τὸ βρέφος νὰ κρίνῃ ὀρθῶς περὶ τῆς τάσεως καὶ διεύθυνσεως τῶν ἤχων· πολὺ πλειότεροι ἀκόμη, ἕως νὰ φθάσῃ εἰς τὸ νὰ διακρίνῃ τὰς ἐνἄνθρωπος φωνὰς. Καθὼς δὲ εἰς τὴν πρώτην γυμνασίαν τῆς ὁράσεως προτιμᾷ τὸ ζωηρὸν φῶς καὶ τὰ ζωηρὰ χρώματα, οὕτω καὶ εἰς τὴν πρώτην γυμνασίαν τῆς ἀκοῆς προτιμᾷ τοὺς ὀξυτέρους ἤχους.

Ἡ ἀκοὴ ἀρχίζει νὰ ἀμβλύνεται περὶ τὸ ἐξηκοστὸν ἔτος. Ὀλίγοι εἶναι οἱ γέροντες, οἵτινες δὲν πάσχουν κώφωσιν μᾶλλον ἢ ἤττον μεγαλητέραν.

Τὸ αἰσθητήριον τῆς ὀσφρήσεως εἶναι πολλὰ ὀλίγον ἀνεπτυγμένον εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς γεννήσεως. Οἱ μυκτῆρες καὶ τὰ διάφορα ὀστώδη μέρη τῆς ῥινὸς μόλις ὑπάρχουν· οἱ κόλποι εἶναι ἀκόμη ἀμόρφωτοι· μὲν ταῦτα τὸ βρέφος μεταχειρίζεται ὀλίγον τι τὴν ὀσφρησιν, καὶ φαίνεται ὅτι σύρεται ἀπὸ τὴν ὀσμὴν τοῦ γάλακτος. Μετὰ τὴν πρόδοον τῆς ἡλικίας οἱ μυκτῆρες τοῦ ἀναπτύσσονται, οἱ κόλποι μορφοῦνται, καὶ φαίνεται ὅτι τὸ αἰσθητήριον τοῦτο τελειοποιεῖται ἕως εἰς τὸ γῆρας. Διαμένει τῶν ὄσφρησις μέχρι τῶν τελευταίων στιγμῶν τῆς ζωῆς, ἐκτός ἂν τὸ ὄργανον πάθῃ ἰδιαιτέραν τινὰ βλάβην εἰς τὴν ὀσφραντικὴν του δύναμιν, ἥτις συμβαίνει πολλάκις ἀπὸ τὴν ἔκκρισιν τῆς μύξης.

Αἱ ἐντυπώσεις τῆς γεύσεως φαίνονται ὅτι εἶναι ζωηρὰ εἰς τὸ βρέφος, καθὼς ἐμπορεῖ τις νὰ βεβαιωθῇ ἐκ τῆς πείρας, βάλλων εἰς τὰ χεῖλη αὐτοῦ ὕλην πικρὰν ἢ ἀλμυράν. Εἰς ταύτην ὁμοίως τὴν ἡλικίαν ἢ διάκρισις τῆς γεύσεως περιορίζεται εἰς τὸ πικρὸν καὶ γλυκύ.

Ἡ αἰσθητικότης τῆς ἀφῆς, οὕσα κατ' ὑπερβολὴν ἀδύνατος εἰς τὴν πρώτην παιδικὴν ἡλικίαν, περιορίζεται εἰς τὰ αἰσθήματα τοῦ ψύχους καὶ τῆς θερμότητος, τῆς τραχύτητος καὶ τῆς μαλακότητος.

Εἰς τὴν ἡβικὴν ὄλον τὸ σῶμα κατασταίνεται πλέον εὐερέδιστον καὶ αἰσθητικόν. Ὅλα τὰ αἰσθητήρια, καὶ μάλιστα ἡ ἀφῆ, ἀποκοτῶν μεγαλητέραν ὀξύτητα· αἱ ζωϊκαὶ δυνάμεις εἶναι εἰς τὴν μεγαλητέραν ἀφθονίαν.

Ἄν καὶ εἰς τὴν ἡβικὴν ἡλικίαν ἢ αἰσθητικότης ἦναι μεγίστη κατὰ τὴν τάσιν, προϊόντος ὁμοίως τοῦ χρόνου ἀποκοτᾷ ἕκτασιν μεγαλητέραν διὰ τῆς προσεκτικῆς γυμνάσεως, καὶ διαμένει σχεδὸν ἀμείωτος μέχρι περίπου τοῦ πενηκοστοῦ ἔτους. Εἰς δὲ τὸ γῆρας, σκληρυνόμενου τοῦ δέρματος, ἐλαττωμένης συγχρόνως τῆς διαπνοῆς καὶ τῆς θερμότητος, ἡ ἀφῆ παρακαμᾷ ὡς πρὸς τὰλλα ἀντικείμενα· μένει ὁμοίως αἰσθητικωτάτη πρὸς τὸ ψύχος καὶ τὴν θερμότητα, πρὸς τὴν ὑγρασίαν καὶ ξηρασίαν.

Κλίμα. Τὸ κλίμα, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἢ κατάστασις

τῆς τοπικῆς ἀτμοσφαιρας, ἢ θερμῆ, ἢ ψυχρᾶ, ἢ ὑγρᾶ, ἢ ἀνεμώδης, πρέπει νὰ προξενῇ ὄχι μικρὰς διαφορὰς εἰς τὸ αἰσθάνεσθαι, διότι ἐνεργεῖ τὴν ἐπιρροὴν τῆς εἰς ὄλον τὸ σύστημα τῆς ζωϊκῆς μηχανῆς, ἐκτείνεται εἰς ὅλας τὰς ἡλικίας, καὶ εἰς ἀνδρας καὶ εἰς γυναῖκας, καὶ διαμένει μᾶλλον ἢ ἤττον εἰς ὅλους τοὺς καιρούς. Ὅθεν ἐμποροῦμεν νὰ εἰπωμεν ὅτι τὸ κλίμα ἀλλοιοῦναι τὴν τάσιν, τὴν ποσότητα, τὴν ποιότητα, καὶ τὴν διαμονὴν τῶν αἰσθημάτων, ἐπεὶδὴ κατασταίνει χειροτέρας ἢ καλητέρας τὰς ὀργανικὰς διαθέσεις, ἐπιταχύνει ἢ βραδύνει τὴν ἐποχὴν τῆς ἡβης, ἀφαιρεῖ ἢ προσθέτει δύναμιν εἰς τὰς ὀρέξεις, ἐλαττώνει ἢ αὐξάνει τὴν δύναμιν τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῶν, καὶ μακρύνει ἢ συντέμνει τὴν διαμονὴν τῆς ζωῆς.

Ἐπεὶδὴ ἡ θερμότης ἐπιταχύνει τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ζωϊκοῦ συστήματος, ἢ παιδικὴν ἡλικίαν εἰς τὰ θερμὰ κλίματα εἶναι σχεδὸν ἡβικὴ ὁ Ἰνδὸς, ὁ Πέρσης, ὁ Ἄραβ, εἶναι ἤδη ἐφηβοὶ εἰς τὸ δέκατον τρίτον, ἢ δέκατον τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἐνῶ ὁ Φιλανδὸς, ὁ Δάνος δὲν γίνονται ἐφηβοὶ παρὰ εἰς τὸ δέκατον ὄγδοον, ἢ καὶ περαιτέρω· διότι τὸ ψύχος βραδύνει τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος. Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὰ ζῶα καὶ εἰς τὰ φυτά.

Εἰς τοὺς μεσημβρινοὺς τόπους ἡ θερμότης, διαστῆλουσα τοὺς πόρους, αὐξάνει τὴν αἰσθητικότητα τοῦ νευρικοῦ συστήματος· ὁθεν καὶ ἀπὸ τὰς πλέον ἐλαφρὰς ἐντυπώσεις προέρχονται εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῶν αἰσθήματα δυνατώτερα καὶ ζωηρότερα· ὀργανικὴ μεταβάσις ἀπὸ αἰσθημα εἰς αἰσθημα, ὀρέξεις ὀλίγη, μεγάλη δὲ κλίσις εἰς τὰς ναρκωτικὰς καὶ εὐώδεις οὐσίας, ἐνθουσιασμοὶ πρὸς τὴν μουσικὴν, πρὸς τὸν χορὸν, καὶ πρὸς πάντα τὰ διεγείροντα ἰσχυρὰς τὴν αἰσθησιν, ῥοπή πρὸς τὰ ὑπερβολὰς καὶ πρὸς τὰ παράδοξα· καὶ ἐντεῦθεν ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς προτέρημα εἰς τὴν ῥητορείαν, εἰς τὴν ποίησιν, καὶ γενικῶς, εἰς τὰς τέχνας τῆς φαντασίας.

Εἰς δὲ τοὺς ἀρκτικούς τὸ ψύχος ῥυτιδώνει τὸ δῆμα, ἀμβλύνει τὴν ἀφῆν, καὶ τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον παχύτερα εἶναι τὰ ὄργανα. Οἱ κάτοικοι τῶν παγωμένων κλιμάτων δὲν εἶναι δεκτικοὶ πολλῶν συγχρόνων ἐντυπώσεων, καὶ δυσκόλως μεταβαίνουν ἀπ' ἐνὸς εἰς ἄλλο αἰσθημα. Διὰ νὰ ἐρεθισθῶσι, χρειάζονται δυνατώτερα καὶ ἀφθονώτερα κεντιστικά. Ἡ ἀπάθεια αὕτη τοῦ νευρικοῦ συστήματος κατασταίνει ἐκείνους τοὺς λαοὺς σχεδὸν ἀδιαφόρους καὶ εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ εἰς τοὺς φυσικοὺς πόνους.

Σημειωτὸν ὁμοίως ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ θερμότης ἐλαττώνει τὴν αἰσθητικότητα τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καθὼς καὶ τὸ ὑπερβολικὸν ψύχος.—ΦΙΛΟΣ. ΒΑΜΒΑ.

Αυσιμελοῦς Βάχχου καὶ λυσιμελοῦς Ἀφροδίτης
Γεννᾶται θυγάτηρ λυσιμελῆς ποδάγρα.

Ναυηοῦ τάφος εἰμὶ· σὺ δὲ πλέε· καὶ γὰρ οὐ ἡμεῖς
Ὀλλύμεθ', αἰ λοιπαὶ νῆες ἐποντοπόρου.

ΟΡΘΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑΣ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ.

ΠΟΛΛΑΙ μητέρες, ἀντὶ νὰ ἐξουσιάζωσι τὰ τέκνα των, ἐξουσιάζονται ὑπ' αὐτῶν· τοῦτο δὲ προέρχεται τόσον ἐκ τῆς ἐπιμονῆς τῶν παίδων, ὅσον ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν μητέρων, αἵτινες ἐμβαίνοσι μὲν πολλάκις εἰς ἀγῶνα μετὰ τὰ τέκνα των, ἀλλ' ἢ χαρίζομεναι εἰς αὐτὰ, ἢ τοὺς κόπους τῆς συμπλοκῆς βαρυνόμεναι, ἐνδίδουσι εἰς τὸ θέλημά των, καὶ ἀποσύρονται νικημέναι. Μετ' ὀλίγας τοιαύτας ἤττας, ποῦ πλέον μητρικὴ ἐξουσία; Ποίαν ἀκρόασιν ἐμπορεῖ νὰ δώσῃ ὁ παῖς εἰς τὰς ἐντολάς ἐκείνης, τὴν ὁποίαν τοσάκις καταβαλὼν θεωρεῖ πλέον ὡς ὑποτεταγμένην; Πῶς νὰ φοβηθῇ ἀπειλάς, τὰς ὁποίας ἐμαθεν ἤδη ἐκ πείρας ὅτι ἡ μήτηρ του δὲν ἐμπορεῖ ἢ δὲν θέλει νὰ ἐνεργήσῃ; Πῶς νὰ μὴν ἐπιμένῃ εἰς τὰ ἑαυτοῦ θελήματα, ἐνῶ τοσάκις ἴδεν αὐτὰ κατὰ πάσης ἀντιστάσεως θριαμβεύσαντα;

Θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς παιδαγωγίας εἶναι, ὅταν δίδῃ τις προσταγὴν, νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὸ νὰ ἐκτελεῖται ἀμεταθέτως. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς πᾶσαν μητέρα τὴν κατὰ τοῦτο δύναμιν. Αὐτὸς ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς σου, ὡ μήτηρ, ἀδύνατον βρέφος, ἐξαρτώμενον ὅλως διόλου ἀπὸ σὲ, ὥστε, ἂν δὲν σὲ ὑπακούῃ, πρέπει νὰ τοῦ ἀποκόπτῃς τὰς πηγὰς τῆς εὐχαριστήσεως, ἢ νὰ ἐπιβάλλῃς σωματικὴν ποινὴν τόσον σταθερῶς καὶ ἀμεταθέτως, ὥστε ἡ ἀνυποταξία καὶ ἡ τιμωρία νὰ ἦναι ἀδιασπᾶστος ἐνωμένοι εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ παιδίου.

Πολὺ συμφερότερον εἶναι νὰ μὴ δώσης προσταγὴν, παρ' ἀφοῦ ἀπαξ δώσης αὐτήν, νὰ τὴν παραβλέψῃς καταπατομένην. Ὅσον οὐτιδανὸν καὶ ἂν ἤθελεν εἰσθεῖναι τὸ πᾶν, κατ' οὐδένα τρόπον δὲν πρέπει νὰ κλίνῃς, ἀλλ' εἰς τέλος ἐπιμείνας νὰ ἐξέλθῃς νικηφόρος. Ἡ ἤττα τοῦ τέκνου θέλει ἀποβῆναι εἰς σωτηρίαν του.— Πρὸς διασάφησιν τῶν παρατηρήσεων τούτων, καταχωροῦμεν τὰ ἐφεξῆς.—

Ἄνῃ τις, καθήμενος ποτὲ μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ Ἀλφαβητᾶριον, καὶ προσεκάλεσεν ἐν ἀπὸ τὰ μικρὰ του παιδία νὰ ἔλθῃ νὰ ἀναγνώσῃ. Ὁ Ἰωάννης ἦτο τετραετής, ἐγνώριζε δ' ἐντελῶς ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ Ἀλφαβήτου· ἀλλὰ συνέβη ὥστε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν νὰ ἦναι παντάπασιν ἀδιάθετος, καὶ νὰ μὴ θέλῃ διόλου νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν πατέρα του. Μετὰ δυσκολίας ἤλθεν, ὡς ἐπροστάχθη· ἀλλ' ὅτε ὁ πατὴρ μετὰ τὸ μαχαίριδιον ἔδειξε τὸ πρῶτον στοιχεῖον τοῦ Ἀλφαβήτου, καὶ εἶπε, 'Τί γράμμα εἶναι αὐτό, Ἰωάννη;' δὲν ἤθελε νὰ δώσῃ κάμμιν ἀπόκρισιν. Ὁ Ἰωάννης ἐκύτταξε τὸ βιβλίον σκυθρωπὸς καὶ σιωπηλός. 'Υιέ μου,' εἶπεν ὁ πατὴρ μετὰ γλυκύτητα, 'σὺ ἐξέυρες τὸ στοιχεῖον Α· δὲν ἐμπορῶ νὰ εἶπω Ἀλφα,' ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης.—'Πρέπει νὰ τὸ εἶπῃς,' ἐπανέλαβεν ὁ πατὴρ μετὰ τόνον σοβαρὸν καὶ ἀποφασιστικόν· 'τί γράμμα εἶναι τοῦτο;'

Ὁ Ἰωάννης δὲν ἤθελε ν' ἀποκριθῇ· ἐπέμενεν, ἀποφασισμένον νὰ μὴ διαβάσῃ. Ἀλλ' ὁ πατὴρ ἐγνώριζεν,

ὅτι ἂν ἐκ τοῦ ἀγῶνος, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἤδη ἐμβῆναι, ἐξήρχετο νικημένος, τοῦτο ἤθελεν εἰσθεῖναι ὀλέθριον εἰς τὸν υἱὸν του· ἤσθάνετο ὅτι ἔπρεπε μετὰ πάντα κίνδυνον νὰ τὸν καθυποτάξῃ· ὁθεν ἔφερον αὐτὸν εἰς ἄλλον θάλαμον, καὶ τὸν ἐτιμώρησεν. Ἐπιστρέψας, ἔδειξε πάλιν τὸ στοιχεῖον εἰς τὸν Ἰωάννην· ἀλλ' ὁ Ἰωάννης ἐπέμενεν ἀκόμη νὰ μὴ τὸ ὀνομάσῃ. Ὁ πατὴρ πάλιν ἐπαίδευσεν τὸν υἱὸν του βαρύτερα, ἀλλ' ἀνωφελῶς. Τὸ πεισματῶδες παιδίον ἐξηκολούθει τὴν ἐπιμονὴν, καὶ ὅτε τὸν ἔλεγον ὅτι εἶναι Ἀλφα, ἀπεκρίνετο ὅτι δὲν ἤμποροῦσε νὰ εἶπῃ Ἀλφα. Πάλιν ὁ πατὴρ ἐτιμώρησεν αὐστηρότατα τὸν υἱὸν του, πλὴν, μ' ὅλα ταῦτα, οὗτος ἀκλονήτως ἐβάστα τὸν λόγον του. Ὁ πατὴρ ἐμβῆκεν εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν καὶ ταραχήν· ἐλυπεῖτο παραπολὺ ὅτι εἶχε συρθῆναι εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα· εἶχεν ἤδη τιμωρήσειν τὸν υἱὸν του μετὰ αὐστηρότητα, τὴν ὁποίαν δὲν ἐτόλμα νὰ ὑπερβῇ· καὶ ὁμοίως τὸ ἰσχυρογνώμον τέκνον ἴστατο ἐνώπιόν του, στένον καὶ τρέμον, ἀλλὰ κατὰ τὸ φαινόμενον στερεὸν εἰς τὴν ἀπόφασιν του ὡς ὁ βράχος. Πολλάκις ἤκουσα τὸν γονεῖα τοῦτον νὰ ἀναφέρῃ τὴν ὑπερβολὴν τῆς θλίψεως του κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν. Ὁξύτατον πόνον ἐδοκίμαζεν αὐτὸς δι' ὅσπιν παιδείαν εἶχεν ἐξ ἀνάγκης ἐπιβάλλειν εἰς τὸν υἱὸν του· ἐγνώριζεν ὅτι πρόκειται ἤδη ν' ἀποφασισθῇ ποῖος μέλλει νὰ ἦναι κύριος· ἀφοῦ δὲ τόσον ἰσχυρογνώμων καὶ τόσον πολὺ ἀντεστάθῃ ὁ υἱὸς του, μεγάλως ἐφοβεῖτο τὴν ἐκβασιν. Ἡ μήτηρ, πλησίον αὐτοῦ καθήμενη, ἐπάσχε δριμύτητα· ἀλλ' ἦτον ἐντελῶς πληροφορημένη ὅτι χρεὸς αὐτῶν ἦτο νὰ καθυποτάξωσι τὸ παιδίον, καὶ ὅτι εἰς τοιαύτην κρίσιμον ὤραν τὰ μητρικὰ αἰσθήματα δὲν ἔπρεπε νὰ μεσολαβήσωσι. Μετὰ βαρυτάτην καρδίαν ὁ πατὴρ ἐπίασε πάλιν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὸν θάλαμον, διὰ νὰ παιδεύσῃ αὐτὸν ἐτι μᾶλλον· ἀλλὰ τὸ τέκνον, μὴ τολμῶν καὶ ἄλλην ποινὴν νὰ ὑποφέρῃ, 'Πάτερ, λέγω τὸ στοιχεῖον' ἐξεφώνησεν. Ὁ πατὴρ, μετὰ ἀνεκφραστον χαρὰν, ἔλαβε τὸ βιβλίον, καὶ ἔδειξε τὸ γράμμα. 'Ἀλφα!' εἶπεν ὁ Ἰωάννης μετὰ καθαρὰν καὶ πλήρη φωνήν.—'Καὶ τί εἶναι τοῦτο;' εἶπεν ὁ πατὴρ, δεικνύων τὸ ἀκόλουθον στοιχεῖον. 'Βῆτα,' εἶπεν ὁ Ἰωάννης.—'Τοῦτο δὲ τί εἶναι;—'Γάμμα,' ἀπεκρίθη.—'Καὶ τοῦτο τί εἶναι;' δεικνύων πάλιν τὸ πρῶτον στοιχεῖον.—'Ἀλφα,' ἐπανέλαβε τὸ ἤδη τεταπεινωμένον παιδίον.—'Υπαγε τώρα εἰς τὴν μητέρα σου, καὶ εἰπέ τὴν τί γράμμα εἶναι αὐτό.' 'Τί γράμμα εἶναι τοῦτο, υἱέ μου;' εἶπεν ἡ μήτηρ. 'Ἀλφα,' ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης.

Ἦτον ἤδη ἐντελῶς ὑποτεταγμένος· τὰ λοιπὰ τέκνα, πλησίον καθήμενα, παρετήρησαν τὸν ἀγῶνα, καὶ εἶδον ποῖος ἔλαβε τὴν νίκην. Ὁ δ' Ἰωάννης ἐμαθε μάθημα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐλησμόνησε ποτὲ,—ὅτι δηλαδὴ ὁ πατὴρ ἦτο πολὺ αὐτοῦ δυνατώτερος· ἐμαθε νὰ μὴ ῥιψοκινδυνεύῃ πλέον εἰς τοιοῦτον ἀνίσον ἀγῶνα· ἐμαθεν ὅτι τὸ ἀσφαλέστερον καὶ συμφερότερον ἦτο νὰ ὑπακούῃ.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Ἀριθ. 11.

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ.

ΕΠΕΙΔΗ πολλοὶ εὐρίσκονται ὅτινες ἀποβάλλουν τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν, ἴσως νομίσωσι τινὲς τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ὅτι ἐπεχείρησαν οἱ τοιοῦτοι καὶ νὰ ἀναιρέσωσι τὰς ἀποδείξεις αὐτῆς, ἢ τοὐλάχιστον τὰς κυριωτέρας, καὶ ὅτι εὐρήκων ἀποκρίσεις πρὸς τοὺς λόγους, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ πίστις μας. Ἄλλὰ τοῦτο οὐδεὶς ἐπεχείρησε ποτὲ μέχρι τῆς σήμερον βιβλίον εἰσέτι δὲν ἐξεδόθη, προσβάλλον εἰς τὰς ἀποδείξεις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Δισχίλια ἔτη παρήλθον ἤδη, καὶ ὅμως οἱ ἄπιστοι οὐδὲ κἂν ἐπεχείρησαν νὰ δείξωσι τίνι τρόπῳ τόσα σημεῖα τῆς ἀληθείας, ὅσα προαναφέραμεν, ἠμποροῦν νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν ἱστορίαν, ἂν ἦτο ψευδής. Οὐδεὶς ἐξήγησε ποτὲ τίνι τρόπῳ οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, εὐρίσκόμενοι εἰς ἃς γνωρίζομεν περιστάσεις, ἐπέτυχον νὰ διαδώσωσι τοιαύτην Θρησκείαν ὅποια ἢ τοῦ Εὐαγγελίου, καίτοι μὴ ἐκ Θεοῦ, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπου, κατὰ τὴν αὐτῶν ὑπόθεσιν.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, πολλοὶ ἔγραψαν καὶ ὠμίλησαν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ποῖον δρόμον λοιπὸν ἠκολούθησαν; Ἀντὶ διὰ φυσικῶν αἰτιῶν νὰ ἐξηγῶσι τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ νὰ δεικνύωσιν αὐτὸν ἀνθρώπων φιλῶς ἐπινοήματα, συνειθίζουσιν νὰ προτείνωσι δυσκολίας, καὶ νὰ κινῶσιν ἐνστάσεις κατὰ διαφόρων ἄρθρων τῆς Θρησκείας. Ἀπαίδευτοι δὲ Χριστιανοὶ στενοχωροῦνται πολλάκις ὑπὸ τῶν ἐνστάσεων τούτων· καὶ νομίζουσιν ὅτι χρεωστοῦν ἢ νὰ εὐρωσιν ἀποκρίσιν εἰς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ λεχθῆ κατὰ τῆς αὐτῶν πίστεως, καὶ ἀποχρώντως νὰ λύσωσι πᾶσαν προτεινόμενὴν δυσκολίαν, ἢ νὰ παραιτήσωσιν αὐτήν· ἢ τοὐλάχιστον, νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι δὲν ἔμπορῶν νὰ τὴν ὑπερασπισθῶσι.

Τῶντι δὲ προείπομεν ὅτι ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἦναι ἑτοιμὸς αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι λόγον περὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἐλπίδος. Ἄλλὰ τοῦτο διαφέρει παραπολὺ τοῦ νὰ ἦναι τις ἑτοιμὸς ν' ἀποκρίνεται εἰς πᾶσαν ἐνστάσιν. Ἄν τις σ' ἐρωτήσῃ διατὶ πρεσβεύεις τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν, ἢ ἐπὶ τίνι λόγῳ ἤθελες προσκαλέσειν Ἐθνικὸν νὰ γένη Χριστιανὸς, τοῦτο παντάπασι διαφέρει ἀπὸ τῆς ἐρώτησιν, Ἐπιμένεις ἐμπροσθὲς νὰ ἐξηγήσης τοῦτο; Ἐπιμένεις ἐμπροσθὲς νὰ ἐξηγήσης τοῦτο; Καὶ πῶς συμβιβάζεις ἐκεῖνο; Καὶ πῶς ἀφαιρεῖς τὴν δεῖνα καὶ τὴν δεῖνα δυσκολίαν;

Δὲν λέγω (στοχάσου καλῶς) ὅτι δὲν ἀρμόζει νὰ προτείνωσιν τοιαύται ἐρωτήσεις· ἢ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἀποκρίσεις πρὸς αὐτάς· ἀλλὰ μόνον ὅτι δὲν εἶναι ποσῶς τὸ αὐτὸ ὡς ἡ ἄλλη ἐρώτησις.—ἢ ἀφορῶσα τὸν λόγον περὶ τῆς Χριστιανικῆς ἡμῶν ἐλπίδος. Παρατηρητέον δὲ καὶ ὅτι ὁ φυσικώτερος καὶ λογικώτερος τρόπος τοῦ ἐξετάζειν σύστημά τι, ἢ σχέδιον, ἢ ἱστορίαν, δὲν εἶναι βέβαια ν' ἀρχίξωμεν ἀπὸ τὴν θεω-

ρίαν τῶν κατ' αὐτοῦ, πρὶν ἀκόμη ἐρευνήσωμεν τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ. Καὶ ὅμως τοῦτο πράττουσι πολλοὶ ὡς πρὸς τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν. Εἰς αὐτὴν παιδιόθεν ἀνατραφέντες, καὶ δεχόμενοι αὐτὴν μόνον ὡς τὴν πατριὴν Θρησκείαν, ἴσως τυχὸν ἀκόσῳσι παρὰ τινος ἐνστάσεις κατὰ διαφόρων ἄρθρων· τότε δὲ νομίζουσιν ὅτι χρεωστοῦν νὰ εὐρωσιν ἀποκρίσιν εἰς πᾶσαν ἐνστάσιν, καὶ νὰ ἐξηγήσωσι πᾶσαν δυσκολίαν εἰς τὸ Εὐαγγελικὸν σύστημα, χωρὶς τίποτε νὰ προγνωρίζωσι περὶ τῆς θετικῆς ἀποδείξεως ἐφ' ἧς στηρίζεται. Τέλος δὲ τούτου κάποτε εἶναι ἡ ταραχὴ τοῦ νοῦ καὶ ἴσως ἢ τῆς πίστεως αὐτῶν ἀνατροπὴ, πρὶν κἂν ἀρχίσωσι τὴν κατὰ τὸν ὀρθὸν τρόπον ἐρευνᾶν τῆς ὑποθέσεως.

Ἄλλὰ νὰ περιμένωμεν καὶ ἀπὸ τὸν τυχόντα Χριστιανὸν τὴν ἱκανότητα τοῦ ν' ἀποκρίνεται εἰς πᾶσαν ἐνστάσιν, ἢ τις ἔμπορεῖ νὰ γένη κατὰ τῆς Θρησκείας αὐτοῦ; Οὐδὲ ὡς. Μὲ καλὴν βᾶσιν δύναται τις νὰ πιστεύῃ τι, καθ' ὅ ὑπάρχουσιν ἐνστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας δι' ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων γνώσεων δὲν ἰσχύει ν' ἀποκριθῆ. Καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ ζητήματα, ἐκτὸς εἰς τὸ περὶ Θρησκείας, εὐρίσκονται δυσκολίαι καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, τὰς ὁποίας οὐδ' ὁ σοφώτατος ἔμπορεῖ νὰ διαλύσῃ, ἂν καὶ ἴσως κατανοῇ σαφέστατα πόθεν εἶναι αἱ μέγιστα καὶ ἀλλοίως βλῆναι ἀποχρῶντας λόγους ὡστε νὰ πληροφορηθῆ εἰς ποῖον μέρος ὀφείλει νὰ κλίνῃ. Προσέπομεν, λόγου χάριν, ὅτι θαλάσσια ὄστρακα εὐρέθησαν μακρὰν ὑπεράνω τῆς σημερινῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης· ἀλλ' ἐνστάσεις δύναται ἔμπορῶν νὰ γένωσι κατὰ τοῦ ὑποθέτειν ἢ ὅτι ἡ θάλασσα ἦτο πρότερον τῶσόν πλέον ὑψηλὴ παρ' ὅσον εἶναι τώρα, ἢ ὅτι αἱ τῶν ὀστράκων κοίται αὐταὶ ἦσαν τῶσόν πολύ πλέον χαμηλαί, καὶ ἀνυψώθησαν πολλάς ποδῶν ἑκατοντάδας εἰς τὸ ὕψος ὅπου τώρα εὐρίσκονται. Καὶ μ' ὅλον τοῦτο, οὐδεὶς τῶν ὅσοι ἐξέτασαν καὶ ἠρεύνησαν περὶ τούτου ἀμφιβάλλει ποσῶς ὅτι ὑπάρχουσιν αἱ εἰρημέναι κοίται, καὶ πρέπει κἂν καιρὸν νὰ ἦσαν πυθμὴν θαλάσσης.

Ἐξίσως καὶ ἄλλο παραδειγματὸ ἀστρονόμος Κοπέρνικος πρῶτον εἰδίδασκε, πρὸ τριακοσίων περιπὸν ἔτων, ὅτι ἡ γῆ (τὴν ὁποίαν πρότερον ὑπέθετον ὅτι ἤρμεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ παντός, τῶν οὐρανίων ὄλων σωματῶν κύκλῳ αὐτῆς περιφερομένην) ὀδεύει περὶ τὸν ἥλιον εἰς τὸ διάστημα ἐνὸς ἔνιαυτοῦ, περιστρέφεται δὲ συγχρόνως καὶ περὶ τὸν ἴδιον αὐτῆς ἄξονα κάθε εἰκοσιτέσσαρας ὥρας. Ἡ θεωρία τοῦ αὐτοῦ (τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ὁ κόσμος ὅλος παρεδέχθη) εὐρήκε καταρχὰς πολλὰς ἐναντιότητας, εἰς διαφόρους τῶν ὁποίων οὐδ' αὐτὸς, οὐδ' ἄλλος κἂν εἶχε κατ' ἐκεῖνους τοὺς χρόνους, ἠδύνατο ν' ἀποκριθῆ. Μετὰ πολλὰ ἔτη, ἀφοῦ ἐγνωρίσθη καλῆτερον ἢ ἀστρονομία, ἔλαβον ἐνστάσεις τινὲς τὴν ἀπαιτουμένην ἀποκρίσιν, καὶ ἐξηγήθησαν τινὲς δυσκολίαι. Ἄλλ' ἔμειναν καὶ τινες, τῶν ὁποίων πρὸ μικροτάτου μόνον χρόνου εὐρέθη ἢ ἐξήγησις, ὡς ἐνδυμῶνται πολλοὶ τὴν σήμερον ἀκόμη ζῶντες. Πλὴν, πολὺ ἀρχήτερα τοῦ καιροῦ αὐτοῦ, μ' ὅλας τὰς ἐνστάσεις,

κάνει δὲν ὑπῆρχεν ὁπωσοῦν εἰδήμων τῆς ὑποθέσεως, ὅστις ποσῶς ἀμφιβάλλε περὶ τῆς κινήσεως τῆς γῆς.

Πάλιν· ἐντελῶς εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι ἀερόλιθοι, τούτεστι, πέτραι ἐξ οὐρανοῦ, ἔπεσον εἰς διαφόρους τόπους καὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς, καὶ οὐκ ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν. Σύγκεινται δὲ ἀπὸ σίδηρον, ἢ εἰδὸς τι σιδηρολίθου, καὶ εἶναι παντὸς μεγέθους, ἀπ' ὀλίγας οὐγγίας εἰς πολλοτάτας ὀκάδας. Κάμμία ἐξήγησις αὐτῶν ἀποχρῶσα εἰσέτι δὲν ἐδόθη· Ἐνστάσεις δύναται ὑπάρχειν κατὰ τοῦ ὑποθέτειν ἢ ὅτι ἐξ ἠφαιστίων τῆς σελήνης ἀνερίφθησαν, ἢ ὅτι εἶναι κλάσματα ἐξ ἄλλων τινῶν πλανητῶν ἀποσπασθέντα, ἢ ὅτι ἐσχηματίσθησαν εἰς τὸν ἀέρα. Εἰς μέλλοντας αἰῶνας, ἀφοῦ τελειοποιηθῶσιν ἢ χημεία καὶ ἢ ἀστρονομία, ἴσως γνωρισθῶσιν πλειότερα περὶ τῶν θαυμασίων τούτων πετρῶν. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ, τὸ ὅτι ἔπεσον μαρτυρεῖται τόσον καλῶς ὑπὸ παμπόλλων μαρτύρων, ὡστε, μ' ὅλας τὰς δυσκολίας, οὐδεὶς τὴν ὑπόθεσιν ἐξετάσας ἔχει τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν ὅτι τὸ πρᾶγμα κατ' ἀλήθειαν συνέβη, ὅσον ἀπίστευτον καὶ ἂν ἔμπορῆ νὰ φαίνεται.

Πάλιν· ἐὰν θεωρήσωμεν τὰς ἀνθρωπίνας πράξεις, θέλομεν εὐρεῖν πολλὰ μέρη τῆς ἱστορίας, ἀκόμη καὶ τὰ περὶ ὧν οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, πλήρη τοιοῦτων παραδόξων συμβάντων, ὡστε εἶχε τις πολλὰς δυσκολίας περὶ αὐτῶν νὰ προτείνῃ, καὶ νὰ κάμῃ ἐνστάσεις δυνατὰς κατὰ πολλῶν ἱστορουμένων, καὶ τοὶ βᾶσιν ἐχόντων εἰς τοιαύτην ἀποχρῶσαν ἀπόδειξιν, ὡστε νὰ πιστεύωνται ἀπέναντι ὄλων αὐτῶν τῶν ἐναντιότητων. Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Εὐρώπης, παραδείγματος χάριν, κατὰ τὸ διάστημα τῶν παρελθόντων τεσσαράκοντα ἔτων ὑπάρχουσι πολλὰ συμβάντα τόσον ἀπίθανα καθ' ἑαυτὰ.—μάλιστα τὰ εἰς τὴν θαυμαστὴν ὕψωσιν, καὶ μεγαλειότητα, καὶ ἀνατροπὴν τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Ναπολέοντος Βοναπάρτου ἀναφερόμενα.—ὡστ' εὐκόλως εἰρσικὲς τις ἐνστάσεις ἱκανὰς νὰ πληροφορήσωσι πολλοὺς ὅτι ἡ ἱστορία αὐτὴ δὲν δύναται ν' ἀληθεύῃ, ἂν δὲν ἐμαρτυρεῖτο τοσοῦτον καλῶς ὡστε νὰ πιστεύεται μ' ὅλας αὐτάς τὰς δυσκολίας.

Πλήθος ἄλλων παραδειγμάτων ἠμποροῦσέ τις νὰ φέρῃ διὰ ν' ἀποδείξῃ πόσα εἶναι τὰ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πιστευόμενα, καὶ πιστευόμενα βασιμῶς, κατέναντι ἰσχυρῶν καὶ ἀληθινῶν ἐνστάσεων, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἔμπορῶν ἀποχρώντως ν' ἀποκριθῶσιν· τῶν ἐνστάσεων τούτων ὑπερξυγιζόμενον ἀπὸ πλειοτέρας καὶ μεγαλητέρας δυσκολίας ἐκ τοῦ ἐναντίου μέρους.

Περὶ δὲ τῶν γενομένων κατὰ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας καὶ τῶν Χριστιανικῶν Γραφῶν, ἀδύνατον ἦθελεν εἶσθαι καὶ τὰς κυριωτέρας μόνον αὐτῶν νὰ ἐκθέσωμεν εἰς τὸ μικρὸν διάστημα ὅσον συγχωροῦσι τὰ ὄριά μας. Ἄλλὰ τὸ ἀξιολογώτερον ἦδη ἐκάμαμεν, σημειώσαντες γενικῶς τὸν ὀρθὸν τρόπον τοῦ θεωρεῖν ἐνστάσεις εἴτε κατὰ τῆς ἡμετέρας Θρησκείας, εἴτε καθ' ὅποιουδήποτε ἄλλου πράγματος· δηλαδή, πρῶτον, ὅτι δὲν ἀρμόζει ν' ἀρχίξῃ τις ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῶν εἰς διήγημά τι ἢ σύστημα ἐναντιώσεων, πρὶν γνωρίσῃ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ

ἀπόδειξιν· καὶ δεύτερον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρῆ τις ἐαυτὸν ὑπόχρεον ν' ἀπαρνηθῆ τὴν πίστιν του, ἂν δὲν δύναται ν' ἀποκριθῆ εἰς πᾶσαν ἐνστάσιν, καὶ νὰ διαλύσῃ πᾶσαν ἐνδεχομένην δυσκολίαν· ἀλλὰ νὰ ἐνθυμηθῆσαι ὅτι πολλὰ, καθ' ὧν ὑπάρχουσιν ἐνστάσεις δύναται εἰς τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν ἐδόθη ἢ καθ' αὐτὸ ἀποκρισῆ, πιστεύονται, καὶ πρέπει νὰ πιστεύωνται, ὅποταν εὐρίσκωνται δυνατώτεροι ἐνστάσεις ἐκ τοῦ ἐναντίου μέρους.

Η ΑΚΡΗ, Η ΠΤΟΛΕΜΑΙΣ.

Η ΑΚΡΗ, ἢ, ὡς κοινότερον λέγεται, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Ἀκρῆς, εἶναι πόλις τῆς Συρίας παραθαλάσσιος (εἰς Βόρειον πλάτος 32° 54', Ἀνατολικὸν μῆκος 35° 4') κειμένη ἐπὶ τινος ἀκρωτηρίου, τὸ ὅποιον, μετὰ τοῦ πρὸς νότον Καρμηλίου ὄρους, σχηματίζει κυκλοειδῆ κόλπον. Τὸ ἀρχαιότερον τοῦ τόπου ὄνομα ἦτον Ἀκχω, ἢ Ἀκω, καὶ Ἀκη· ἐπὶ δὲ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς εἰς τὴν Συρίαν μετωνομάσθη Πτολεμαίς· ἀλλὰ πάλιν ἔλαβε τὸνομα Ἀκω, ἀφοῦ ἔπεσον εἰς τὰς χεῖρας τῶν Σαρακηνῶν. Εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Σταυροφορῶν πολλάκις γίνεται μνεία τῆς Ἀκρῆς, ἀλωθείσης τὸ 1191 ὑπὸ τοῦ τῆς Γαλλίας Φιλίππου Αὐγούστου καὶ τοῦ τῆς Ἀγγλίας Ἠικάρδου Α'. Διὰ τινος καιρὸν ἐκράτουσιν αὐτήν οἱ Ἰππῶται τῆς Μελίτης, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὁποίων περιτετεχίσθη δυνατὰ, καὶ ἐπληρώθη ἀπὸ ἐκκλησίας. Περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης ἐβδόμης ἑκατονταετηρίδος, καθ' ὃν καιρὸν ὁ Thevenot τὴν ἐπεσκεψθῆ, εὐρίσκειτο σχεδὸν εἰς ἐρείπια ἡ πόλις αὕτη· ἀλλὰ μεγάλως ἐβελτιώθη ἔκτοτε, καὶ περιέχει τὴν σήμερον κατὰ τινος μὲν 15,000, κατ' ἄλλους δὲ 20,000 κατοίκων. Τὴν ἀνόρθωσιν ταύτην χρεωστῆ εἰς τὸν Σεῖχην Δαχέρ, ὅστις, περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος, ἐδυνάμωσε τὴν πόλιν, καὶ ἀνέστησε τὸ ἐμπόριόν τῆς. Ὁ δὲ διάδοχος αὐτοῦ, Ἰεζάρ Πασσᾶς, ὠχρῶσεν αὐτὴν πολὺ μᾶλλον, καὶ ἔκτισε νέον τζαμίον, κοσμησας αὐτὸ μὲ κίονας, ἀνήκοντας ποτὲ εἰς τὰς ἀρχαίας Ἑλληνικὰς οἰκοδομὰς τῶν περὶ πόλεων. Αἱ ὀδοὶ τῆς Ἀκρῆς εἶναι στεναί, οἱ δὲ οἰκοὶ λιθόκτιστοι. Λιμένα ἐχει μικρὸν καὶ ἀβαθῆ, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο ἓνα ἐκ τῶν καλῆτέρων εἰς τὴν παραλίαν ἐκεῖνην.

Τὴν Ἀκρην κατέστησε μάλιστα περίφημον εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους ἢ κατ' αὐτῆς ἐκστρατεία τοῦ Ναπολέοντος Βοναπάρτου. Τὸν Φεβρουάριον 1799, ἐκ τῆς Αἰγύπτου κινήσας ὁ μεγαλεπύθολος οὗτος στρατηγός, διέβη τὴν ἕρημον μὲ 10,000 ἀνδρῶν, καὶ ἀφοῦ ἦλωσε τὴν Ἐλ Ἀρίς, Γάζαν, καὶ Ἰάφραν, ὅπου γενναίως ἀντεστάθησαν χιλιάδες τινὲς Τούρκων, ἐφθασεν, ἐπὶ τ' ἄλλοις, ἐμπροσθεν τῆς Ἀκρῆς, Μαρτίου 17ην. Ὁ Ἰεζάρ Πασσᾶς, σκληρὸς μὲν πλὴν ἀνδρειότατος γέρον, εἶχε προετοιμασθῆν εἰς πολιορκίαν. Ὁ Ἀγγλος Ἰππότης Σίδνιους Σμιθ (Sir Sidney Smith), μὲ τὰ Ἀγγλικὰ δίκροτα τὴν Τγριν καὶ τὸν Θεσία, ἀφοῦ ἐβοήθησε νὰ ἐπισκευασθῶσι τὰ παλαιὰ τοῦ τόπου ὄχυρα

ματα, ἔφερε τὰς νῆας αὐτοῦ πλησίον τῆς πόλεως, ἥτις ἐξέχει εἰς τὴν θάλασσαν, ἔτοιμος νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἄμυναν. Στολίσκος Γαλλικός, κανόνια μεγάλα καὶ πολεμεφόδια φέρων εἰς τὴν πολιορκίαν, ἐπιάσθη ὑπὸ τοῦ δικρότου Θησέως· τὰ δὲ κανόνια ἀνεβιάσθησαν ἀμέσως εἰς τὰ τείχη, καὶ ἐστράφησαν κατὰ τῶν Γάλλων. Ὁ χιλιάρχος Φιλιππῶς, συμμαθητὴς τοῦ Ναπολέοντος ἐν Παρισίοις χρηματίσας, ἔπειτα δὲ μετοικήσας ἀπὸ τὴν Γαλλίαν ἐκ φόβου τῶν ἐπαναστατῶν, διέφυγε τοὺς Τούρκους κανονοβολιστάς. Ὁ Βοναπάρτης ἦτον ἠναγκασμένος νὰ δέρνη τὰ τείχη μὲ μόνον δωδεκαλιτραῖα κανόνια· τὴν 28ην Μαρτίου, μ' ὄλον τοῦτο, εἶχε κάμειν ἤδη ἐν ἰκανὸν ῥήγμα, ἢ χαλάστραν. Ἐφόρμησαν δὲ οἱ Γάλλοι, διεπέρασαν τὴν τάφρον, καὶ ἀνέβησαν εἰς αὐτό· ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀτρομήτου Πασσᾶ. Οἱ Τούρκοι, μετ' Ἀγγλων ναυτῶν καὶ θαλασσίων στρατιωτῶν, ἔκαμαν διαφόρους ἐξόδους, καὶ κατὰ μέρος ἠφάνισαν τὰ ὀχυρώματα καὶ τὰς ὑπόνομους τῶν Γάλλων. Ἐν τῷ μεταξῦ, οἱ ὄρεινοὶ τῆς Ναπλώσης καὶ τῶν πρὸς ἀνατολάς τοῦ Ἰορδάνου χωρῶν, ἐνωθέντες μετὰ Τούρκων ἐκ τῆς Δαμασκοῦ, εἶχον συναθροῖσαι μέγα στράτευμα πλησίον τῆς Τιβεριάδος πρὸς βοήθειαν τῆς Ἀκρῆς. Ἀλλ' ὁ Βοναπάρτης, ἀφῆσας μέρος τῶν δυνάμεων αὐτοῦ νὰ φυλάττωσι τὰ ὀχυρώματα, ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Συριῶν, ἐνίκησε τὰ ἀγγύμαστα πλήθη τῶν εἰς τὴν Ναζαρέτ καὶ πλησίον τοῦ ὄρους Θαβῶρ, καὶ παντάπασιν αὐτοὺς διεσκόρπισεν· οἱ φυγάδες ἔλαβον τὸν εἰς Δαμασκὸν δρόμον. Ὁ δὲ Βοναπάρτης ταχέως ἐπανέστρεψεν εἰς τὸ ἔμπροσθεν τῆς Ἀκρῆς στρατόπεδον αὐτοῦ, καὶ μὲ τινὰ μεγάλα κανόνια φθάσαντα ἐκ τῆς Ἰάφφας ἤρχισε νὰ ἐνεργῆ δραστηριώτερον. Ὁ Ἀπρίλιος ἐπέρασεν ὀλόκληρος εἰς ἀνωφελεῖς κατὰ τοῦ φρουρίου ἀποπείρας. Τὴν 2αν Μαΐου ἀπέθανεν ὁ Φιλιππῶς, ἀλλὰ τὸν διεδέχθη ὁ Ἀγγλος συνταγματάρχης Δούγλας, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Ἰππότου Σιδνείου Σμίθ καὶ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν τῆς Ἀγγλικῆς μοίρας. Μετ' ἐπανειλημμένας ἐφόδους ἐμβῆκαν οἱ Γάλλοι εἰς μέγαλον τινὰ πύργον, εἰς τὸν ὅποιον ὑπέκειντο τὰ λοιπὰ περιτειχίσματα· ὠρμησαν δ' εὐθὺς οἱ Τούρκοι μετὰ τῶν Βρετανῶν ναυτῶν καὶ τοὺς ἐκβάλωσαν ἐκεῖθεν. Τὴν στιγμήν ταύτην ἐφθασεν ὁ πρὸ πολλοῦ ἀναμενόμενος Ὀθωμανικὸς στολίσκος μὲ νέα στρατεύματα ὑπὸ τὸν Χασσάν Βέην, τὰ ὁποῖα, εὐθὺς ἀποβάντα, ἐστάλησαν κατὰ τῶν Γαλλικῶν ὀχυρωμάτων, καὶ κυριεύσαντα ἐν κανονοστάσιον, ἐκάρφωσαν τὰ κανόνια. Κατὰ συνέπειαν τοῦ περισπασμοῦ τούτου ἀπεδιώχθησαν οἱ Γάλλοι ἀπὸ τὸν πύργον. Μετὰ διαφόρους ἄλλας ἀποπείρας ἐγένεν ἐφοδος κατὰ μέγαλον τινὸς ῥήγματος, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Lannes. Ἐκ διαταγῆς τοῦ Ἰεζάρ Πασσᾶ ἀφῆκαν τοὺς Γάλλους νὰ ἐμβῶσιν, ἔπειτα δὲ συνεπλάκηνσαν μετ' αὐτῶν εἰς πρὸς ἕνα, μέγαλην ὑπεροχὴν εἰς τοῦτο δεΐξαντες οἱ Τούρκοι. Οἱ πρῶτοι τῶν ἐφορμησάντων πρᾶχώρησαν ἕως εἰς τὸν κῆπον τοῦ παλατιοῦ τοῦ Πασ-

σᾶ, ὅπου ἄπαντες κατεκόπησαν. Ὁ στρατηγὸς Rambaud ἐφονεύθη, καὶ ὁ Lannes ἐπληγώθη. Τὴν 20ην Μαΐου ἔκαμαν ὁ Βοναπάρτης τὸν ἔσχατον ἀγῶνα, εἰς τὸν ὅποιον ἐφονεύθησαν ὁ στρατηγὸς Bon και ὁ συνταγματάρχης Veneux μὲ τοὺς πλείστους τῶν στρατιωτῶν. Ὁ στρατηγὸς Καφαρέλλης εἶχε προαποθάνειν. Ὁ στρατὸς ἤρχισε τώρα νὰ γογγύζῃ· ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ προσβολαὶ εἶχον γίνεσθαι, αἱ τάφροι ἦσαν πλήρεις νεκρῶν, τοὺς ὁποῖους δὲν ἤμπορουν νὰ θάψωσι διὰ τὸ πῦρ τῶν πολιορκημένων, καὶ ἡ νόσος, ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ κλίματος βοηθούμενη, ταχέως διεδίδετο εἰς τὸ στρατόπεδον. Μετὰ πενήτηκοντα τέσσαρας ἡμέρας ἀφοῦ ἠνοίχθησαν αἱ τάφροι, εὐρέθη ὁ Βοναπάρτης ἠναγκασμένος νὰ σηκώσῃ τὴν πολιορκίαν. Οἱ κάτοικοι τοῦ Λιβάνου, οἱ Δροῦσοι, καὶ ἄλλοι, οἵτινες πρότερον ἦσαν διατεθειμένοι νὰ ἐνωθῶσι μετ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἰεζάρ Πασσᾶ, ἰδόντες τὴν ἐνώπιον τῆς Ἀκρῆς ἀποτυχίαν του, μετεμελήθησαν, καὶ ἔστειλαν ἐπιτροπὴν εἰς τὰ Τουρκικὰ καὶ Ἀγγλικὰ πλοῖα. Συγχρόνως ἔμαθεν ὁ Βοναπάρτης ὅτι ὁ ἐκ Ῥόδου μέγας Τουρκικὸς στόλος ἐμελλε νὰ πλεύσῃ κατὰ τῆς Αἰγύπτου· προσέτι δὲ, οἱ Μαμελοῦκοι, πολυάριθμοι κατὰ τὴν Ἄνω Αἰγύπτου συναθροισθέντες, ἠπειλοῦν τὸ Κάϊρον. Ὁθεν ἀπεπέρισσε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Αἰγύπτου καὶ τὴν 21ην Μαΐου ἤρχισε τὴν ὀπισθοδρόμησιν ὁ Γαλλικὸς στρατὸς.

Ὁ Βοναπάρτης προσεποιήθη μὲν τότε εἰς τὸ φανερόν ὅτι ὀλίγον ἐλύπησεν αὐτὸν τὸ πρόσκομμα τοῦτο· ἀλλὰ πολλὰ διαφόρως ὠμίλησεν εἰς τὸν Μουράτ καὶ ἄλλους θαρρῆτους φίλους· ἀκόμη δὲ καὶ πρὸς τὰ τέλη τῆς ζωῆς του εἰς τὴν Ἀγίαν Ἑλένην φυλακωμένος ἠγανάκτει, τὴν ἀποτυχίαν ταύτην συλλογιζόμενος.— Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀκρῆς, ἔλεγεν, ὁ στρατὸς ἤθελεν ὑπάγειν εἰς τὴν Δαμασκὸν καὶ τὸν Εὐφράτην· οἱ Χριστιανοὶ τῆς Συρίας, οἱ Δροῦσοι, καὶ οἱ Ἀρμένιοι, ἤθελον συνενωθῆναι μὲ ἡμᾶς· αἱ τὴν Ἀραβικὴν διάλεκτον ὀμιλοῦσαι ἐπαρχίαι τῆς Ὀθωμανικῆς αυτοκρατορίας ἦσαν ἔτοιμοι διὰ μεταβολὴν· ἄνθρωπον μόνον ἐπερίμεναν . . . . . Μὲ 100,000 ἀνδρῶν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου, ἤμπορουν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἢ τὰς Ἰνδίας· ἤμπορουν νὰ μεταβάλω τὸ πρόσωπον τοῦ κόσμου.

ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ.—Ὅτι ὁ ἥλιος βλάπτει, ὅταν ἐκτεθῇ τις παραπολὺ εἰς τὰς θερμὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας, εἶναι πασίδηλον· ἀλλὰ πότε καὶ τίνι τρόπῳ, σχεδὸν ἀγνοεῖται. Ὅπότεν ἐκτεθῇ τις εἰς τὸν ἥλιον χωρὶς τὸσαύτην σωμασκήν, ὅση νὰ ἐπιφέρει ἐλευθέραν διαπνοὴν ἢ ἰδρώτα, τότε βλάπτεται· ἀλλ' ὅπότεν ἢ ἐκθεσὶς ἦναι συνωδευμένη μὲ τὴν πρὸς ἐλευθέραν διαπνοὴν ἀπαιτουμένην σωμασκήν, τότε δὲν βλάπτεται. Ἀς κοιμηθῇ τις εἰς τὸν ἥλιον, καὶ θέλει ἐξυπνήσῃ ἰδρωμένος, καὶ κάκιστα ἔχων· ἴσως ἀποθάνῃ. Ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ἄς σκάπητῃ εἰς τὸν ἥλιον κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ καιροῦ διάστημα, καὶ θέλει δεκαπλασίως ἰδρῶσειν, καὶ χωρὶς τίποτε νὰ πάθῃ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὄχι μόνον αἱ ἄμεσοι ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς ἀτμοσφαιρας θερμότης παράγει ἀφθονον χολῆν, ἥτις μόνον διὰ τῆς σφοδρᾶς σωμασκήν ἐξάγεται.

Ο ΙΝΔΡΑΣ.

Ἡ ΖΩΓΡΑΦΙΑ αὕτη παριστάνει τὸν Ἰνδραν, βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν, κατὰ τὴν Ἰνδικὴν μυθολογίαν. Εἰκονίζεται ὡς λευκὸς ἄνθρωπος, 1,000 ὀφθαλμοὺς ἔχων εἰς τὸ σῶμά του διεσκορπισμένους, ἐπὶ ἐλέφαντος καθήμενος μὲ κεραυνοὺς εἰς δύο ἀπὸ τὰς τέσσαρας χεῖράς του, καὶ μὲ τόξον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, προχωρῶν εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐχθρῶν του.

Κατὰ τὴν Θεολογίαν τῶν Ἰνδῶν, ὑπάρχει μόνον εἰς ὑπέρτατος Θεὸς, καθαρὰ, ἀπλή, ἀφηρημένη οὐσία, ἀνευ ἰδιοτήτων καὶ προσόντων, ἀκίνητος καὶ ἡμεροῦσα. Ἡ τελειότης συνίσταται εἰς τὴν παντελῆ ἡμερίαν. Ἐπομένως, καὶ ἡ βούλησις ἀπλῶς τοῦ ὑπερτάτου ὄντος νὰ φανερώσῃ ἑαυτὸν, μεταβολὴ οὐσα ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης, ἤθελεν εἶσθαι κακὸν τι ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ κακὸν τοῦτο μάλιστα ἤθελε μεταδοθῆναι εἰς τὰ διὰ τῆς βουλήσεως παραχθέντα ἀποτελέσματα. Μ' ὄλον τοῦτο, δι' αἰτίας ἀνεξηγήτους, ἠθέλησέ ποτε ὁ Ὑπερτάτος νὰ μεταχειρισθῇ τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν, καὶ παρήγαγε Βραχμᾶν τὸν δημιουργὸν, Βισνοῦν τὸν διακτηρητὴν, καὶ Σίβαν τὸν ἐξολοθρευτὴν. Οὗτοι εἶναι οἱ ἀνώτεροι Θεοὶ, τοὺς ἀνωτέρω κατοικοῦντες οὐρανούς. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι 330,000,000, τουτέστιν, ἄπειρος, ἀόριστος ἀριθμὸς κατωτέρων οὐρανῶν θεῶν, οἰκούντων τοὺς κατωτέρω οὐρανούς. Ἐπὶ τούτων βασιλεύει ὁ Ἰνδρας. Διαρκεῖ δὲ ἡ βασιλεία του ἑκατὸν θεϊκοὺς ἐνιαυτούς· μετὰ τοὺς ὁποῖους ἄλλος ἐκ τῶν θεῶν, τῶν γιγάντων, ἢ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῆς

ἑαυτοῦ ἰκανότητος ἀνυψοῦται εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην. Ἡ θυσία ἵππου, ἑκατοντάκις γενομένη, ἀναβιβάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἰνδρα.

Παρὰ τὴν ἐν οὐρανοῖς ἐξουσίαν, ὁ Ἰνδρας νομίζεται ὅτι πέμπει τὴν βροχὴν καὶ τοὺς καρποφόρους καιρούς. Ὁθεν γίνονται δεήσεις πρὸς αὐτὸν εἰς τὰς ἀνομβρίας, καὶ βραστὸν ὀρύζιον τὸν προσφέρεται κατὰ τὸ θέρος. Τελεῖται δὲ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ ἑορτὴ ἐτήσιος, συνωδευμένη μὲ ψαλμωδίαν, μουσικὴν, χορούς, κλπ. Περὶ τῆς λατρείας του ὑποθέτουν ὅτι ἰσχύει νὰ προξενήσῃ πλοῦτη, οἶκον, υἱὸν, ἡδονὴν, ἢ καὶ τόπον μετὰ θάνατον εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Τὸν Ἰνδρα, καίτοι ἐπουρανίου Θεοῦ καὶ βασιλέως, περιγράφουσι τὸν χαρακτηρὰ ὡς ἀχρεϊστάτον καὶ ἀηδέστατον, ἀπὸ κακοβουλίας, χαμερπεῖς κλοπᾶς, καὶ βδελυρᾶν ἀκολασίαν βρύνοντα. Παριστάνεται ὡς παραπολὺ ζηλότυπος μήπως ἄλλοι τινὲς, ἱεράς σκληραγωγίας ὑπομένοντες, ἤθελον ὑπερβῆν αὐτὸν κατὰ τὴν θρησκευτικὴν ἀξιοσύνην, καὶ οὕτω λάβειν τὸ αὐτοῦ βασίλειον. Διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς θρησκους τούτους ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ των, στέλλει γενικῶς δολοστικὴν τινὰ γυναῖκα ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ αὐλῆς νὰ περισπάσῃ τὸν νοῦν των, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ κατακρημνίσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὴν κλίμακα τῆς θρησκευτικῆς ἀξίας, καὶ νὰ τοὺς πέμψῃ ὀπίσω εἰς ζῶν ἡδονικὴν μεταξὺ τῶν ἀπατηλῶν μορφῶν τοῦ κόσμου. Ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ, ἔκλεψεν ἵππον ἀπὸ τινὰ βασιλεῖα, ὅστις ἐμελλεν

ἤδη τὴν ἑκατοστὴν φορὰν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν θυσίαν τοῦ ζώου τούτου. Τὰ περὶ τῆς ἀκολασίας αὐτοῦ ἡ κοσμιότης δὲν συγχωρεῖ οὔτε νὰ αἰνιχθῶμεν. Καίτοι βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν καὶ τῶν οἰκόντων ἐκέισε θεῶν, πολλὰκις ὁμῶς κατεπολεμήθη. Γίγας τις, νικήσας αὐτὸν μίαν φορὰν, τὸν ἔδεσεν εἰς τοὺς ποδας τοῦ ἵππου του, ὅπου προσηρτημένος εἴλκετο, ἕως οὗ τὸν ἐλύτρωσεν ὁ Βραχμαῖς. Ἐξοχὸς τις σοφὸς ἐτέλεσέ ποτε θυσίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἅπαντες οἱ θεοὶ προσεκλήθησαν. Ὁ Ἴνδρας, πορευόμενος εἰς τὸ συμπόσιον, ἶδεν 60,000 πυγμαίων Βραχμάνων, οἵτινες εἰς μάτην ἐζήτουν νὰ περᾶσωσι τὸ ἴχνος δαμάλεως τινος πλήρης ὕδατος· κατὰ δυστυχίαν ἐπεριγέλασε τοὺς νάννους τούτους· αὐτοὶ δὲ τὸσον παρωργίσθησαν, ὥστε ἀπεφάσισαν νὰ διορίσωσι νέον Ἴνδραν, ὁ ὁποῖος νὰ νικήσῃ αὐτὸν καὶ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν βασιλείαν. Ὁ ταλαίπωρος δὲ τὸσον ἐφοβήθη τὰς 60,000 τῶν πυγμαίων Βραχμάνων, οἵτινες τὸ λακκίδιον τοῦ ὕδατος δὲν ἠμπόρουσαν νὰ ὑπερβῶσιν, ὥστε παρεκάλεσε τὸν Βραχμαῖν νὰ μεσολαβήσῃ, καὶ οὕτω σωθεὶς ἀπὸ τὴν ὀργὴν των διέμεινεν ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ὁ τόπος τῆς τοῦ Ἴνδρα διατριβῆς οὕτω πῶς περιγράφεται—Κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος τῶν θεῶν Βίσβου—κούρμα. Εἶναι δὲ 800 μίλια τὴν περιφέρειαν, καὶ 40 τὸ ὕψος· οἱ κίονες αὐτοῦ συνίστανται ἀπὸ ἀδάμαντας· ἅπαντες οἱ ὑψηλοὶ θρόνοι του, κοῖται, κλπ., εἶναι ἀπὸ χρυσίον· καὶ τὰ παλάτια δ' αὐτοῦ εἶναι ἀπὸ χρυσίον. Μὲ παντὸς εἶδους πολυτίμους πέτρας κεκοσμημένους, ἰασπιν, χρυσόλιθον, σάπφειρον, σμύραγδον, κλπ. κλπ., ὑπερτερεῖ κατὰ τὴν λαμπρότητα δώδεκα ἡλίους συνηνωμένους. Κύκλω αὐτοῦ ἔχει κήπους καὶ ἄλση περιέχοντα μεταξὺ ἄλλων δένδρων καὶ ἓν, τῶν ἀνθέων τοῦ ὁποῖου ἡ εὐωδία ἐκτείνεται 800 μίλια, τουτέστι, πληροῦ ὅλον τὸν οὐρανόν. Λίμναι ὕδατος, θερμοῦ τὸν χειμῶνα, ψυχροῦ δὲ τὸ καλοκαίριον, ἀφρονοῦσιν ἀπὸ ἰχθῦς, ἐνυδρα πτηνὰ, ἐνυδρα κρίνα, κλπ. Παντοειδῆ δένδρα καὶ θάμνοι ἀνθοφόροι πλεονάζουν εἰς τοὺς κήπους τούτους. Αἱ αὔραι εἶναι ὀροσερώταται· οὐδέποτε πνέουσιν ἄνεμοι ταραχώδεις· καὶ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ποτὲ δὲν εἶναι πνιγηρά. Σοφοί, θεοὶ, ἄνεμοι, νέφη, καὶ ἄλλα ὄντα οὐράνια, κατοικοῦν εἰς τὸν παράδεισον τοῦτον. Οἱ κάτοικοι ἀδιακόπως τέρπονται μὲ ᾠδὰς, χοροὺς, μουσικὴν, καὶ παντὸς εἶδους εὐθυμίαν. Οὔτε νόσος, οὔτε λύπη, οὔτε θάνατοι αἰφνίδιοι, εὐρίσκονται εἰς τὰς χώρας ταύτας, οὔτε πάσχουν οἱ κάτοικοι ἀπὸ πείναν ἢ δίψαν.

Τοιοῦτοι, Χριστιανὲ ἀναγνώστα, εἶναι οἱ θεοὶ, κατὰ τὸν πλαιστὸν χαρακτήρα τῶν ὁποίων μορφοῦται ὁ χαρακτήρ τῶν ἑκατομμυρίων τῆς Ἰνδίας. Τοιοῦτος ὁ οὐρανός, εἰς τὸν ὁποῖον τὰ ἑκατομμύρια ἐκεῖνα τῶν ὁμοειδῶν μας ζητοῦν νὰ φθάσωσι!

ΠΕΡΙ ΧΟΡΟΥ.

Εἰς τὸν 43 Ἀριθμὸν τῆς Ἀποθήκης κατεχωρήσασθαι ἀρθρον περὶ Σωμαστικής, ὅπου μεταξὺ πολλῶν ὠφε-

λίμων γυμνασμάτων ἀνεφέρετο καὶ ὁ χορὸς. Ἄλλὰ βέβαια ἡμεῖς οὔτε φρονοῦμεν, οὔτ' ἐφρονούσαμεν ποτὲ, ὅτι οἱ συνήθεις ἐσπερινοὶ χοροὶ εἶναι δι' ὁποιονδήποτε λόγον ἀξιόσυστατοι. Ὡς πρὸς τὴν ὑγιάν μάλιστα αὐτοὶ ἀναντιρρήτως εἶναι ὀλέθριοι. Πολυάριθμοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰς ἓνα θάλαμον συσσωρευόμενοι, σφοδρῶς συγκινοῦμενοι, κα' ἀπὸ παμπληθῆ φῶτα περικυκλωμένοι, οὐχὶ μόνον ὑπὲρ τὸ δῖον θερμαίνονται, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀέρα ἐξ ἀνάγκης διατρεῖρουσιν· ἀφοῦ δὲ περισσῶς ἰδρώσαντες καὶ ἰκανῶς ἀπνηδημένοι παύσωσι τοῦ χοροῦ, βιασμένοι τότε, μεθ' ὥρας μεσονυκτίους, νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὸ ὑπαιθρον, πόσον ἄρα δὲν κινδυνεύουσι! Πολλοὶ καὶ πολλαὶ μάλιστα νεανίδες, κατὰ τὴν γνώμην τινῶν ἀπὸ τοὺς ἐμπειροτέρους ἰατροῦς, καταθέτουσι τοιοῦτοτρόπως τὰ θεμέλια θανατηφόρων νόσων.

Θεωρούμενος δ' ὡς διασκεδάσις ὁ χορὸς, εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἐμπορεῖ νὰ γένη μὲ ἀθωότητα· ὁ Δαβὶδ ἐχόρευε μ' ὄλην αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἐμπροσθεν τοῦ Κυρίου· τοῦτο δ' ἐπραξε πλήρης θρησκευτικῆς χαρᾶς εἰς τὴν ἐπάνοδον τῆς κιβωτοῦ, τὴν ὁποίαν πολλὸν χρόνον εἶχον κρατήσιν μεταξὺ των οἱ Φιλισταῖοι. Ἄλλὰ τὴν σήμερον δὲν χορεῖ κανεὶς βέβαια διὰ τοιαύτας αἰτίας. Ὁ χορὸς πολλάκις ἐπιφέρει φθοροποιὰ ἀποτελέσματα. Ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος χορεύσασα ὑπερήρσεν εἰς τὸν Ἡρώδη, ὅστις κατὰ συνέπειαν ἀπεκέφαλισε τὸν Ἰωάννην. Μήπως καὶ τὴν σήμερον εἰς τοὺς χοροὺς δὲν δίδονται ὑποσχέσεις ἀμαρτωλαί, καὶ δὲν προκύπτουν ἐξ αὐτῶν πράξεις ἀνάλογοι;

Οὐδεὶς ἐμπορεῖ ν' ἀρνηθῆ ὅτι εἶδη τινὰ χοροῦ εἶναι ἄσμενα· ὅλα δὲ γενικῶς τείνουν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον νὰ διεγείρωσι καὶ νὰ ὑποθάλωσιν αἰσθήματα ἀπρεπῆ, τῶν ὁποίων εἶναι πολλάκις ὀλέθρια τὰ ἀποτελέσματα. Τῆς νεολαίας τὰ αἰσθήματα ἀπαιτοῦσι χαλινόν, καὶ ὄχι κέντρον. Ἄλλ' ἐντὸς τοῦ χορευτηρίου τὰ πάντα ἐρεθίζουσι τὰς αἰσθήσεις.

Ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη κοινωνικὸς, καὶ πρὸς ἄνεσιν καὶ γύμνασιν σωματικὴν ἀπαιτοῦνται βέβαια αἱ διασκεδάσεις· ἀλλ' ἄς μὴ λησμονῶμεν ὅτι πρέπει νὰ γίνωνται ὡς ἀρμόζει εἰς νοερά καὶ ἀθάνατα ὄντα, καὶ ὅτι πάσης ἡμῶν πράξεως, εἴτε καλῆς εἴτε κακῆς, ὀφείλομεν νὰ δώσωμεν λόγον.

ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑΝ.—Τὸ 1838 ἔγιναν 5844 κατηγορίαι ἐνώπιον τῶν Κακουργιοδικῶν, ἀφορῶσαι 8014 κατηγορουμένους, ἐξ ὧν 2800 ἔγιναν δεκταὶ καθ' ὀλοκληρίαν, 1629 ἀπεβρίβησαν, 1425 ἐτροπολογήθησαν διὰ τῶν δηλωθεισῶν ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, καὶ 893 κατήντησαν εἰς ἀπλᾶ ἀδικήματα. Ἐκ τῶν ἐνώπιον τῶν Κακουργιοδικῶν ἐμφανισθέντων 8014 κατηγορουμένων, 6554 ἦσαν ἄνδρες, καὶ 1460 γυναῖκες· ἐκ δὲ τῶν τελευταίων τούτων 383 ἐπαλλακείοντο, ἃ εἶχον, πρὶν κατηγορηθῶσι, φυσικὰ τέκνα.

Ἐξ ὧν τῶν ἐπὶ κακουργήμασι κατηγορηθέντων 5123 κατεδικάσθησαν· ἐξ αὐτῶν 44 εἰς θάνατον, καὶ 198 εἰς διὰ βίου δεσμὰ.

Αἱ ἀθωώσεις ἀνελογίζοντο τῶν μὲν ἀνδρῶν 34 ἐπὶ τοῖς 100, τῶν δὲ γυναικῶν 42 ἐπὶ τοῖς 100.